KALENDARZ LUBELSKI

Gebethner i Wolff

KSIĘGARNIA I SKŁAD NUT W LUBLINIE
zaopatrzona jest w duży wybór książek dla
Bibliotek Ludowych i Szkolnych.
Katalogi na żądanie bezpłatnie.

Druk M. Kossakowska w Lublinie.

Najkorzystniejszem

W LUBLINIE

miejscem ogłoszeń są łamy „Ziemi Lubelskiej", czytanej codziennie przez tysiące osób, z których bardzo wiele zapamięta ogłaszającą się firmę i pośpieszy do niej po zakupy.

ROK LI.

Kalendarz

LUBELSKI

na rok zwyczajny

1919

Lublin o Nakład Biura „Reklama" ul. Kościuszki № 8.
Druk. M. Kossakowskiej Krak.-Przedm. № (nowy 10).

ROK 1919.

SUCHE DNI.

Pierwsze, dnia 12, 14 i 15 Marca.
Drugie, dnia 11, 13 i 14 Czerwca.
Trzecie, dnia 17, 19 i 20 Września.
Czwarte, dnia 17, 19 i 20 Grudnia.

CZTERY PORY ROKU.

Początek wiosny dnia 21 Marca.
Początek lata „ 22 Czerwca.
Początek jesieni „ 24 Września.
Początek zimy „ 22 Grudnia.

EPOKI GŁÓWNE.

Rok 1919 ery Chrześcijańskiej jest:
6632 perjod Juliańskiego.
7427 ery Konstantynopolitańskiej czyli Byzantyńskiej.
1337 ery Tureckiej, której początek 11 Grudnia 1912 r.
5680 ery żydowskiej, której początek 12 Września 1913 r.
2694 Olimpiad, zaczynający się 1 Lipca 776 r. przed Nar. Chr.
2672 od zał Rzymu, wed. Varrona.
2666 ery Nabonassara.
1919 wedle nowego stylu, zaprowadzonego w r. 1582 d. 4 Paźdz. liczy się od 1 Stycznia, wedle zaś rachuby Juljańskiej o 13 dni później. t. j. 14 Stycz.
Rok 954 od zaprowadzenia chrześcijaństwa w Polsce.
Rok 931 od wprowadzenia religii chrześcijańskiej do Rosji.
479 od wynalezienia sztuki druk.
446 od urodz. Mikołaja Kopernika.
427 od odkrycia Ameryki przez Kolumba.

ŚWIĘTA RUCHOME.

Kościoła Rzymsko-Katolickiego

Niedziela Starozapustna	16	Lutego.
„ Mięsopustna	23	„
„ Zapustna	2	Marca
Popielec	5	„
Niedziela Wstępna	9	„
„ Sucha	16	„
„ Głucha	23	„
„ Srodopostna	30	„
„ Męki Pańskiej	6	Kwietnia
„ Palmowa	13	„
Wielkanoc	20 i 21	„
Krzyżowe dni	26, 27 i 28	Maja
Wniebowstąpienie Pańskie	29	Maja
Zesłanie Ducha św.	8	Czerwca
Trójcy świętej	15	„
Boże Ciało	19	„
Niedziela 1-a Adwentu	30	Listop.

Karnawału, licząc od Nowego Roku do Popielca, tygodni 9.

Wykład znaków kalendarskich.

● Nów księżyca. ☽ Pierwsza kwadra. 🌕 Pełnia. ☾ Ostatnia kwadra. † Post

WYKAZ NABOŻEŃSTW ODPUSTOWYCH

odprawianych w Kościołach Rzymsko-Katolickich w Lublinie.

W Styczniu: 1-go, *Nowy Rok, Imienia Jezus*, w Kościołach: Ś-go Stanisława (po Dominikańskim) z pięcioma Ewangieljami podczas procesji na nieszporach i Ś-go Ducha.

21-go, *S-ej Agnieszki*, w Kościele paraf. na Kalinowszczyźnie.

25-go, *Nawrócenie S go Pawła*, w Kościołach: Nawrócenia Ś-go Pawła (po-Bernardyńskim) (w najbliższą niedzielę) i Ś-go Ducha.

W Lutym: 2-go, *Oczyszczenie NMP.*, w Kościołach: Ś-go Jana (Katedralnym), Ś-go Ducha i Ś-go Stanisława (po-Dominikańskim).

14-go, *S-go Walentego*, w Kościele parafialnym Ś-go Mikołaja na przedmieściu Czwartek.

W Tłusty Czwartek, *całodzienne wystawienie Najświętszego Sakramentu* w Kościele Ś-go Ducha.

W ostatki w Kościele Ś-go Jana (Katedralnym) 40-godzinne Nabożeństwo.

W Marcu: w niedzielę po 8-ym, *S-go Jana Bożego*, w Kościele Ś-go Jana Bożego (po-Bonifraterskim).

19 go, *S-go Józefa Oblubieńca NMP.*, w Kościołach: S-go Józefa (po-Karmelickim) i S-go Ducha.

25-go *Zwiastowanie NMP.*, w Kościołach: Ś-go Ducha, Ś-go Stanisława (po Dominikańskim).

W Kwietniu: *1 święto Wielkiejnocy*—po Dominik., *drugie święto Wielkiej Nocy*, Emaus w Kościele parafjalnym Ś-ej Agnieszki na Kalinowszczyźnie.

W Niedzielę 2-ą po Wielkiejnocy Św. Wincentego Ferarjusza.

W Maju: 3-go, *Znalezienie S-go Krzyża*, w Kościele św. Stanisława (po Dominikańskim).

3-go, *trzecia niedziela po Wielkiejnocy*, Opieki Ś-go Józefa w Kościele św. Józefa (po Karmelickim) (i po Dominikańskim).

8-go, *S-go Stanisława B. M.*, w Kościele św. Stanisława (po-Dominikańskim).

16-go, S go *Jana Nepomucena*, w Kościele św. Ducha.

18, 19 i 20-go, *S-go Feliksa*, w Kościele Ś-go Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim) 40-go godzinne Nabożeństwo. Wniebowstąpienie Pańskie — (po-Dominikańskim).

Zesłanie Ducha S go, w Kosciele Ś go Ducha 40-to godzinne Nabożeństwo. W drugi dzień Zielonych Świątek na Bronowicach.

S-ej Trójcy, w Kościele św. Jana (Katedr.).

W Piątek po Oktawie Bożego Ciała *Serca Jezusowego*, 40-to godzinne Nabożeństwo w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

W Czerwcu: W Niedzielę po 9 czerwca—rocznica poświęcenia Kościoła (w koś. Katedralnym),

13-go, *S-go Antoniego z Padwy*, w Kościołach Nawr. Ś-go Pawła Ap. (po-Bernardyńskim) i ŚŚ. Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim).

Niedziela przed S. Janem, Odpust NMP, Nieustającej Pomocy (po Dominikańskim i na Czwartku).

24-go *Narodzenie S-go Jana Chrzciciela*, w Kościołach: Ś-go Jana (Katedralnym) i S-go Ducha.

29-go, *S go Piotra i Pawła*, w Kościołach: Nawrócenia Ś-go Pawła, Ś-go Piotra (po-Bernardynk.), ŚŚ. Piotra i Pawła (po-Kap.).

W Lipcu: 2-go, *Nawiedzenie NMP.*, w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

15-go. *Rozesłanie SS. Apostołów*, w Kośc. Ś-go Jana (Katedr.) Nabożeństwo dziękczynne za zwycięstwo pod Grunwaldem.

16-go. *NMP. Szkaplerznej*, w Kośc. Ś-go Józefa (po-Karmel.)

16 i 17 go, w Kościele Katedralnym Nobożeństwo żałobne za Królów i Królowych Polskich, Biskupów i Kanoników zmarłych.

19-go, *S-go Wincentego á Paulo*, w Kościele Niepokalanego Poczęcia NMP. (PP. Szarytek).

22-go, *S-ej Maryi Magdaleny*, w Kościele Ś-go Ducha.

24, 25 i 26-go, *S-ej Anny Matki NMP.*, w Kościele Nawrócenia Ś-go Pawła Apostoła, 40-to godzinne Nabożeństwo.

W Sierpniu: Niedziela po 4-ym, *S-go Dominia*, w Kościele po-Dominikańskim.

6-go *Przemienienie Pańskie*, w Kościele Seminaryjskim.

7-go, *Ś-go Kajetana Wyznawcy*, w Kościele Ś-go Ducha.

15-go *Wniebowzięcie NMP.*, w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim), Ś-go Ducha i Ś-go Stanisława (po-Dominik.).

Niedziela po 15-ym *Ś go Jacka*, w Kościele Ś-go Stanisława.

21-go *Ś-ej Joanny Franciszki Fremiot*, w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

W niedzielę po *Ś. Augustynie, Pocieszenie NMP.*, w Kościele parafial. św. Agnieszki na Kalinowszczyźnie.

We Wrześniu: 3-go, w Kościele Katedralnym uroczyste nabożeństwo na pamiątkę obioru Ojca Ś-go Benedykta XV.

6-go, rocznica koronacji Ojca Ś-go Benedykta XV, uroczyste nabożeństwo w Kościele Katedralnym.

8-go, *Narodzenie NMP.*, w Kościele św. Ducha i św. Stanisława (po-Dominikańskim) i na Bronowicach.

14-go, *Podwyższenie św. Krzyża*, w Kościele Ś-go Stanisława (po-Dominikańskim).

W Niedzielę po 17 września *N. Serca Maryi*, w Kościele Ś-go Ducha.

29 września *Św. Michała* na Bronowicach.

W Październiku: 4 go *NMP. Różańcowej* w Kościele Św. Stanisława (po-Dominikańskim) przez całą oktawę wielka procesya z 5-ma Ewangieliami w Niedzielę na Nieszporach, w trzech dniach ostatnich 40-to godzinne Nabożeństwo. Ostatniego dnia uroczystość Poświęcenia Kościoła. Rocznica poświęcenia Kościoła Ś-go Ducha.

10-go, w Kościele Katedralnym Nabożeństwo dziękczynne za zwycięstwo pod Chocimem odniesione w r. 1621 nad Turkami.

15-go, *Ś-tej Teresy*, w Kościele św. Józefa (po-Karmelickim).

W Listopadzie: W 2 ą Niedzielę Listopada *NMP. Opieki* w kość. (po-Dominikańskim).

15 go, *Ś go Stanisława Kostki*, w Kościele Przemienienia Pańskiego (Seminaryjskim).

W Grudniu: 6-go, *Ś-go Mikołaja B.*, w Kościele parafjalnym tegoż świętego na przedmieściu Czwartek.

8-go, *Niepokalane Poczęcie NMP.*, w Kościołach PP. Szarytek, Nawrócenia Ś-go Pawła Ap. (przez całą oktawę), Ś tych Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim), Ś go Ducha i Ś go Stanisława po-Dominikańskim, z nowenną przed świętem).

W Sobotę przed 1-ą Niedzielą Adwentu. 1 e roraty z wystawieniem o godz, 6 ej r, (w kościele po-Dominikańskim).

25-go Boże Narodzenie — w kościele (po Dominikańskim).

27-go, *S-go Jana Ewangelisty*. Odpusty w Kościołach: S-go Jana (Katedralnym) i Ś-go Ducha.

Uwagi: Nadto odprawiają się w Kościele S-go Jana (Katedralnym) Wotywy „*Cibavit*“ z wystawieniem Najśw. Sakramentu we wszystkie Czwartki całego r., o g 8 r., w Piątki zaś o Męce Pańskiej w kaplicy ukrzyżowanego Pana Jezusu, a w Kościele po-Dominikańskim z wystawieniem Drzewa Krzyża świętego o godz. 9-ej rano.

W Kościołach: Ś-go Ducha, Nawrócenia Ś-go Pawła parafjalnym, Przemienienia Pańskiego (Seminaryjskim), PP. Szarytek, Wizytkowskim i Kapucyńskim, przez cały Maj Nabożeństwo ku czci NMP., i nowenna do Niepokalanego Poczęcia NMP. począwszy od 29 Listopada w Kościele Ś-go Ducha i Ś-go Stanisława (po-Dominikańskim), oraz przez Październik i pierwsze dwa dni Listopada uroczyste nabożeństwo ku czci NMP. Różańcowej odprawia się w Kościołach parafjal., Ś-go Ducha, Ś-go Piotra (po-Bernardynkach), oraz Świętego Józefa (po-Karmelickim), Świętego Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim) i Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

W soboty, w Katedrze i koś. po-Dominikańskim wotywa w Kat. o 8-ej godz. rano a w koś. po Dom. o 6-ej Ku czci NMP.

Nadto w kościele po-Bernardyńskim przez 13 wtorków przed uroczystością Św. Antoniego Padewskiego odprawia się t. zw. *Quinaenna* t. j. wotywa z wystawieniem Najsw. Sakr. i procesją o godz. 8-ej rano.

WYKAZ

Dni świątecznych Kościoła Rzymsko-Katolickiego według nowego stylu.

1-go Stycznia Nowy Rok.	***19-go Czerwca*** Boże Ciało.
6-go Stycznia Trzech Króli.	***29-go Czerwca*** ŚS. Piotra i Pawła.
25-go Marca Zwiastowanie NMP.	***15-go Sierpnia*** Wniebowzięcie NMP.
18 i 19 Kwietnia W. Piątek i W. Sobota.	***8-go Września*** Narodzenie NMP.
20 i 21 „ W. Niedz. i Poniedz.	***8-go Grudnia*** Niepokalane Poczęcie N. M. Panny.
29 Maja Wniebowstąpienie Pańskie.	***24-go Grudnia*** Wigilja do Boż. Narodz
8-go Czerwca Zesłanie Ducha Św. i Poniedziałek świąteczny.	***25 i 26 Grudnia*** Swięta Boż. Narodz.

STYCZEŃ.

Słońce wstępuje w znak WODNIKA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Styczniu.

Na Nowy Rok, u Łukasza ś. w r. 2, *o obrzezaniu Chrystusa Pana.*
„ Niedzielę po Nowym Roku, u Mat. ś. w r. 2, *o ukazaniu się Anioła ś. Józefowi we śnie i poleceniu udania się z powrotem do ziemi Izraelskiej.*
„ Trzech Króli, u Mat ś. w r. 2, *o Trzech Królach.*
„ Niedz. 1 po 3 Kr. u Łuk. ś. w r. 2, *o Chrystusie 12-letnim w kościele.*
„ Niedzielę 2 po 3 Kr. u Jana ś. w r. 2, *o godach w Kanie Galilejskiej.*
„ Niedzielę 3 po 3 Kr. u Mat. ś. w r. 8, *oczyszczenie trędowatego i uleczenie sługi Setnika.*

Odmiany księżyca.

Nów dnia 2 o g. 9 rano.
Pier. kw. dnia 9 o g. 9w południe.
Pełnia dnia 16 o g. 10 rano.
Ost. kw. dnia 24 o g. 5 rano.
Nów dnia 31 o g. 12 w nocy.

Zmiana powietrza.

Od 1-go pochmurno i deszcze, od 7 do końca wiatr, śniegi i mgły na przemiany.

Dnie.	STYCZEŃ ma dni XXXI.
1 **S.**	**Obrzez. Pań. Nowy Rok.**
2 C.	*Im. Jezus.* Makarego Op.
3 P.	Daniela M., Genowefy P.
4 S.	Tytusa b. Rygoberta B. W.
5 **N.**	*Wigilja* Telesfora P. M.
6 **P.**	**Objaw. Pań. Trzech Kr.**
7 W.	Lucjana i Juljana M. m.
8 S.	Seweryna op.,
9 C.	Marcjanny p. m.
10 P.	Agatona p., Wilhelma b.
11 S.	Honoraty p.
12 **N.**	**I po 3 Kr.** Arkadjusza
13 P.	Weroniki
14 W.	Hilarego B. W. D. K.
15 Ś.	Pawła I Pustelnika
16 C.	Marcelego p. m.
17 P.	Antoniego op.
18 S.	Katedry św. Piotra w Rz.
19 **N.**	**2 po 3 Kr.** Henryka
20 P.	Fabjana p. m.
21 W.	Agnieszki p. m.
22 S.	Wincent. i Anast. m. m.
23 C.	*Zaślub. NMP.*
24 P.	Tymoteusza b. m.
25 S.	*Nawrócenie św. Pawła*
26 **N.**	**3 po 3 Kr.** Polikarpa
27 P.	Jana Złotoust.
28 W.	Objaw. św. Agnieszki
29 S.	Franc. Salezego b. w. d. k.
30 C.	Martyny p. m.
31 P.	Piotra Nol. w., Marcelli

Notatki.

1921
1839

LUTY.

Słońce wstępuje w znak RYB.

Ewangelje na Niedziele i Swięta w Lutym.

Na Niedzielę 4 po 3 Kr., u Mat. ś. w r. 8, *o łódce tonącej na wzburzonem morzu.*

„ Niedzielę 5 po 3 Kr., u Mat. ś. w r. 13, *o kąkolu znajdującym się wśród pszenicy.*

„ Niedzielę Starozapustną, u Mat. ś. w r. 20, *o najmowaniu robotników do winnicy.*

„ Niedzielę Mięsop., u Łuk. ś. w r. 8. *o nasieniu i roli.*

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 7 o g. 8 wiecz.
🌕 Pełnia dnia 15 o g. 1 w nocy.
☾ Ost. kw. d. 23 o g. 3 rano.

Zmiana powietrza.

Od 1-go pochmurno i zimno, od 9 do 18 deszcz i śnieg od 19 do 26-go noce bardzo zimne, potem mróz.

Dnie.	LUTY ma dni XXVIII
1 S.	† *Wigilja* Ignacego B.
2 N.	**4 po 3 Kr. Oczyszcz. NMP.**
3 P.	Błażeja b. m.
4 W.	Ansgarego And. b. m.
5 S.	Agaty p. m.
6 C.	Doroty p. m.,
7 P.	Romualda Op., Ryszarda
8 S	Jana z Matty Emiljana
9 N.	**5 po 3 Kr.** Apolonji p m.,
10 P.	Scholastyki p.
11 W.	*Objawienie NMP. w Lour.*
12 Ś.	Eulalii p.
13 C.	Jana i Dobrosł.
14 P.	Walentego k. m., Zenona
15 S.	Faustyna i Jowity M.
16 N.	**Starozap.** Juljanny p. m.
17 P.	Patrycjusza
18 W.	Symeona b. m.,
19 S.	Konrada m.,
20 C.	Leona i Euch.
21 P.	Maksymiana
22 S.	*Katedry św. Piotra*
23 N.	**Mięsopust. Sucha.** Piotra
24 P.	Sergjusza
25 W.	*Macieja Apostoła*
26 S.	Zygfryda B. W. Cezarego
27 C.	Aleksandra i Nestora
28 P.	Leandra b. w.

Notatki.

MARZEC.

Słońce wstępuje w znak BARANA.

Porównanie dnia z nocą. Początek wiosny.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Marcu.

Na Niedzielę Zapustną, u Łuk. ś. w r. 18, *Jezus przepowiada swą Mękę i przywraca wzrok niewidomemu.*

„ Popielec, u Mat. ś. w r. 6, *Jak pościć należy.*

„ Niedzielę Wstępną, u Mateusza św. w r. 4, *o Chrystusie kuszonym przez czarta.*

„ Niedzielę Suchą, u Mateusza ś. w r. 17, *o przemienieniu się Chrystusa.*

„ Niedz. Głuchą, u Łuk. ś. w r. 11, *o wypędzeniu czartów.*

„ Zwiastowanie N. M. P., u Łuk. ś. w r. 1, *o poselstwie Anioła do N. M. P.*

„ Niedzielę Środop., u Jana ś. w r. 6, *o nakarmieniu 5000 ludzi.*

Odmiany księżyca.

Nów dnia 2 o g. 12 w połud.
Pier. kw. d. 9 o g. 4 rano.
Pełnia dnia 16 o g. 5 po połud.
Ost. kw. dnia 24 o g. 10 wiecz.
Nów dnia 31 o g. 10 wiecz.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 17-go sucho i zimno, od 19 do 23 deszcz i zimno, od 26 do końca rano zawsze mróz.

Dnia		MARZEC ma dni XXXI.
1	S.	† Albina B. W.
2	**N.**	**Zapustna.** Heleny
3	P.	Kunegundy
4	W.	Kazimierza Króla W.
5	S.	† *Popielec.* Adryana
6	C.	Wiktora i Wiktoryna m.
7	P.	†Tomasza z Akwinu
8	S.	† *Bl. Win. Kadl.*
9	**N.**	**I-a post. Wstęp.** Franciszki
10	P.	40 męczenników
11	W.	Konstantego w.
12	S.	† *S. dz.* Grzegorza Wielk.
13	C.	Krystyny p. m., Nicefora
14	P.	† *S. dz.* Matyldy kr.
15	S.	† *Suchy dz.* Klemensa H.
16	**N.**	**2-a post. Sucha** Abrah.
17	P.	Józefa z Arym.
18	W.	Gabryela Archaniola
19	S.	† *Józefa Obl. N. M. P.*
20	C.	Wolframa b., Eufemii
21	P.	† Benedykta Op.
22	S.	† *Siedm. b. N.M.P.*
23	**N.**	**3 post. Glucha.** Katarzyny
24	P.	Marka i Tymot.
25	**W.**	**Zwiastowanie N. M. P.**
26	S.	† Ludgera B. W.
27	C.	Jana Damasc. b. d. k.
28	P.	† Jana Kapistrana
29	S.	† Eustazego Op.,
30	**N.**	**4 post. Srodop.** Anieli
31	P.	Balbiny

Notatki.

KWIECIEŃ.

Słońce wstępuje w znak BYKA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Kwietniu.

Na Niedzielę Męki Pańskiej, u Jana ś. w r. 8, *o zniknięciu Chrystusa z przed oczu Żydów, chcących Go ukamienować.*
„ Niedz. Palmową u Mat. ś. w r. 21, *o wjeździe Chrystusa do Jerozolimy.*
„ Wielki Czwartek u Jana ś. w r 13, *o umywaniu nóg Apostołom.*
„ Wielki Piątek, Pasya, czyli opisanie męki Pana Jezusa według Jana ś. w r. 18 i 19.
„ Wielką Sobotę, u Mat. ś. w r. 28, *o niewiastach przy grobie Chrystusa.*
„ Niedz. Wielkanocną, u Mar. ś. w r. 16, *o zmartwychwstaniu Chrys. Pana*
„ Pon. Wielk. u Łuk. ś. w r. 24, *o dwóch uczniach idących do Emaus.*
„ Niedz. Przewodnią u Jana ś. w r. 20, *o niewiernym Tomaszu.*

Odmiany księżyca.

☽ Pierwsza kw. d. 7 o g. 2 po połud.
Pełnia d. 15 o g. 9 przed połudn.
☾ Ostat. kw. d. 23 o g. 12 w połud.
● Nów d. 30 o g. 7 przed połud.

Zmiana powietrza.

Do 6-go powietrze zimne i mroźne, 8-go wiatr i deszcz, od 19 do 25-go zmienne powietrze, potem zimno i pochmurno aż do końca.

Dnie	KWIECIEŃ ma dni XXX.
1 W	Teodory m.
2 S.	Franciszka
3 C.	Ryszarda b. w.
4 P.	Izydora b. w. d. k.
5 S.	† Wincentego Fer.
6 N.	**5 post.** *Męki P.* Wilhelma
7 P.	Epifaniusza
8 W.	Dyonizego
9 S.	Marji Kleofasowej
10 C.	Ezechiela Pr. m.
11 P.	Leona Wielk. p. w. d. k.
12 S.	Wiktora m., Damiana w.
13 N.	**Palmowa.** Hermenegildy
14 P.	Walerjana
15 W.	Anastazego M.
16 S.	Marceljana i Lam. M.
17 C.	† *Wiel. Urocz. S. Józefa*
18 P.	†† *Wiel.* Bogumiła w.
19 S.	† *Wiel.* Tymona m.
20 N.	**Zmartwychwstanie Chr.**
21 P.	**Wielkanoc.** Anzelma
22 W	*Wielk.* Sotera i Kaja
23 S.	*Wojciecha B. M.*
24 C.	Fidelisa Kapuc.
25 P.	*Marka Ewangielisty*
26 S.	Kleta i Marcelina p.p.m.
27 N.	**Przewodnia.** Teofila
28 P.	Pawła od Krz.
29 W.	Piotra m., Roberta Op.
30 S.	Katarzyny Sen.

Notatki.

M A J.

Słońce wstępuje w znak BLIŹNIĄT.

Ewangelje na Niedziele i Swięta w Maju.

Na Niedz. 2 po Wielk. u Jana ś. w r. 10, *o Chrystusie dobrym pasterzu.*
„ Niedz. 3 po Wielk.. u Jana ś. w r. 16, *o odejściu Chrystusa Pana do Ojca.*
„ Niedz. 4 po Wielk., u Jana ś. w r. 16, *o przyczynie odejścia Chrystusa.*
„ Niedz. 5 po Wielk., u Jana ś. w r. 16, *o prawdziwej modlitwie.*
„ Wnieb. Pańskie, u Marka ś. w r. 16, *o wniebowstąpieniu Chrystusa Pana.*

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 7 o g. 1 w nocy.
Pełnia dnia 15 o g. 2 w nocy.
Ost. kw. dnia 22 o g. 11 wiecz.
Nów dnia 29 o g 2 po południu.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 15-go ciepło, od 16-go do końca mies. pogoda.

Dnie	MAJ ma dni XXXI.
1 C.	*Filipa i Jakóba ap.*
2 P.	Zygmunta kr. m., Atanaz.
3 S.	**Konst. 3 Maja.** *Znal. Krz. Ś.*
4 N.	**2 po Wielk.** Floryana m.,
5 P.	Piusa V p. w. Anioła
6 W.	*Krz. dz. Jana A. i E*
7 S.	*Krz. dz.* Domiceli i Euf.
8 C.	**Stanisława B. M. P. K. P.**
9 P.	Grzegorza
10 S.	† Izydora Or.
11 N.	**3 po Wiel.** *NMP. Łaskaw.*
12 P.	Pankracego
13 W.	Serwacege M.
14 S.	Bonifacego
15 C.	Zofji wd. m.
16 P.	† Jana Nepomucena
17 S.	Paschalisa
18 N.	**4 po Wielk.** Feliksa kap.
19 P.	Piotra Celestyna
20 W.	Bernardyna Sen.
21 S.	Wiktora M.
22 C.	Julji i Heleny p. m.
23 P.	Dezyderego b. m.
24 S.	Joanny i Afry
25 N.	**5 po Wielk.** Grzegorza VII p.
26 P.	† *Krz. dz.* Filipa
27 W.	† *Krz. dz.* Bedy W. D.
28 S.	† *Krz. dz.* Augustyna
29 C.	**Wniebowstąpienie Pańsk.**
30 P.	Feliksa
31 S.	Anieli P., Petr.

Notatki.

CZERWIEC.

Słońce wstępuje w znak RAKA.

Przesilenie dnia z nocą. Początek lata.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Czerwcu.

Na Niedz. 6 po Wielk., u Jana ś. w r. 15 i 16, *o przyjściu Ducha Świętego*
„ Zesł. Ducha św., u Jana ś. w r. 14 *o błogich skutkach działania Ducha Świętego.*
„ Poniedz. św., u Jana ś. w r. 3, *o rozmowie Chrystusa z Nikodemem.*
„ Niedz. Trójcy św., u Mat. ś. w r. 28, *o mocy danej Chrystusowi.*
„ Boże Ciało, u Jana ś. w. r. 6, *o Sakramencie Ciała i Krwi Chrystusa.*
„ Niedz. 2 po św., u Łuk. ś. w r. 14, *o wezwaniu na wielką wieczerzę.*
„ Św. Piotra i Pawła, u Mat. ś. w r. 16, *o władzy danej św. Piotrowi.*

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 5 o g. 1 w południe.
Pełnia dnia 13 o g. 5 po połud.
Ost. kw. d. 21 o g. 7 rano.
Nów dnia 27 o g. 10 wiecz.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 9-go cieplej, od 11-go do 16 deszcz, od 19-go aż do końca pochmurno i deszcz.

Dnie	CZERWIEC ma dni XXX.
1 **N.**	**6 po W.Bl. Jakóba.**
2 P.	Marcelina i Bl.
3 W.	Erazma B.
4 Ś.	Franciszka Car. W.
5 C.	Bonifacego B. M.
6 P.	Norberta i Klaudjusza
7 S.	*Wig.* Roberta
8 **N.**	**Zesłanie Ducha św.**
9 **P.**	**Świąt.** Pryma i Felic.
10 W.	Małgorzaty kr.,
11 S.	† *Suchy dz.* Barnaby Ab.
12 C.	Jana w., Onufrego
13 P.	† *Suchy dz.* Antoniego
14 S.	† *Suchy dz.* Bazylego
15 **N.**	**Trójcy SS.**
16 P.	Bennona B. W.
17 W.	Innocentego M.
18 Ś.	Marka i Marcel.
19 **C.**	**Boże ciało.** Gerwazego
20 P.	Sylwerjusza p. m.
21 S.	Alojzego Gonzagi
22 **N.**	**2 po św.** Paulina b. w.
23 P.	Agrypiny p.m.,
24 W.	*Narodz. ś. Jana Ch.*
25 S.	Prospera b. w.,
26 C.	Jana i Pawła m. m.
27 P.	*Serca Jez.* Władysława
28 S.	† *Wigilja.* Leona II p.w.
29 **N.**	**ŚŚ Piotra i Pawła Ap.**
30 P.	**Wsp. św. Pawła**

Notatki.

LIPIEC.

Słońce wstępuje w znak LWA.

Ewangelje na Niedziele i święta w Lipcu.

Na Niedz. 4 po św., u Łuk. ś. w r. 5, *o obfitym Piotra połowie ryb.*
„ Niedz. 5 po św., u Mat. ś. w r. 5, *o sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem*
„ Niedz. 6 po św., u Marka ś. w r. 8, *o nakarmieniu 4,000 ludzi.*
„ Niedz. 7 po św., u Mat. ś. w r. 7, *o fałszywych prorokach.*

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 5 o g. 1 rano.
Pełnia dnia 13 o g. 7 przed połud.
Ost. kw. d. 20 o g. 12 w południe.
Nów dnia 27 o g. 6 rano.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 18-go pogodnie i ciepło, od 19-go do końca pogoda i upały.

Dnie	LIPIEC ma dni XXXI.
1 W.	*N. Kr. P. J.Chr.*
2 S.	*Nawiedz. NMP.*
3 C.	Anatoljusza i Heliodora
4 P.	Józefa Kalasantego w.
5 S.	Antoniego Zakkarja W.
6 **N.**	**4 po św.** Izajasza pr.,
7 P.	Cyrylla i Metod.
8 W.	Elżbiety kr. wd.,
9 S.	Weroniki P. Zenona
10 C.	7-miu braci męcz.
11 P.	Pelagii m. P., Piusa I
12 S.	Jana Gwalberta Op.
13 **N.**	**5 po św.** Małgorzaty p.m.
14 P.	Bonawentury b.
15 W.	Rozesł. Apost. Henryka
16 S.	*NMP. Szkapl.*
17 C.	Aleksego w., Westyny m.
18 P.	Szymona z Lipnicy w.,
19 S.	Wincentego a Paulo
20 **N.**	**6 po św.** Czesława w.,
21 P.	Praksedy p.m.,
22 W.	Maryi Magdaleny
23 S.	Apolinarego B.
24 C.	*Bł. Kunegundy*, Krystyny
25 P.	*Jakóba Apost.*
26 S.	*Anny Matki N.M.*P.
27 **N.**	**7 po św.** Natalji m.,
28 P.	Innocentego
29 W.	Marty P. Oława Kr.
30 S.	Julitty i Donat.
31 C.	Ignacego Loyoli w.

Notatki.

SIERPIEŃ.

Słońce wstępuje w znak PANNY.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Sierpniu.

Na Niedz. 8 po św., u Łukasza ś. w r. 16, *o niesprawiedliwym włodarzu.*
„ Niedz. 9 po św., u Łuk ś. w r. 19, *o zburzeniu Jerozolimy.*
„ Wniebowzięcie N.M.P. u Łuk. ś. r. 10, *o gościnie Chrystusa u Marji i Marty.*
„ Niedz. 10 po św. u Łuk. ś. w r. 18, *o faryzeuszu i celniku.*
„ Niedz. 11 po św., u Mar. ś. w. r. 7, *o uzdrowieniu głuchoniemego.*
„ Niedz. 12 po św., u Łuk. ś. w r. 10, *o zranionym Samarytaninie.*

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 3 o g. 9 wieczorem.
Pełnia dnia 11 o g 7 wiecz.
Ost. kw. d. 18 o g. 5 po połud.
Nów dnia 25 o g. 5 po połudn

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 17-go zimny deszcz, od 18 do 31 pochmurno i deszcze.

Dnie.	SIERPIEN ma dni XXXI.
1 P.	*Piotra Ap. w Okowach*
2 S.	*NMP. Aniels.* Stefana
3 N.	**8 po św.** Rel. ś. Szczep.
4 P.	Dominika w.
5 W.	*N. M. P. Śnieżnej*
6 Ś.	*Przemien. Pańs.*
7 C.	Kajetana w., Donata
8 P.	Cyrjaka, Lar. i Smaragda
9 S.	Romana m., Rustyka
10 N.	**9 po św.** *Wawrzyńca m.*
11 P.	Zuzanny i Dygny
12 W.	Klary p., Hil.
13 S.	Hippolita i Kas.
14 C.	† *Wigilja.* Euzebjusza kap.
15 P.	**Wniebowzięcie NMP.**
16 S.	*Joachima* Rocha wyz.
17 N.	**10 po św.** *Jacka wyz.*
18 P.	Firmina b. w.,
19 W.	Marjana i Rufina W.
20 S.	Bernarda op.
21 C.	Joanny Fremiot wd.
22 P.	Symforjana i Tymoteusza
23 S.	Filipa i Beniejusza
24 N.	**11 po św.** Bartłomieja ap.
25 P.	Ludwika kr. węg.
26 W.	*NMP. Jasnogórskiej*
27 S.	Przen. rel. ś. Kaz.
28 C.	Augustyna b. w. d. k.
29 P.	*Ścięcie głowy Jana Chrzc.*
30 S.	Róży Lim. P.
31 N.	**12 po św.** Rajmunda w.

Notatki.

WRZESIEŃ.

♎ Słońce wstępuje w znak WAGI. ♎

Porównanie dnia z nocą. Początek jesieni.

Ewangelje na Niedziele i Święta we Wrześniu.

Na Niedz. 13 po św., u Łuk. ś. w r. 17, *o uzdrowieniu 10 trędowatych.*
„ Narodz. NMP., u Mat. ś. w r. 1, *o pochodzeniu Jezusa Chrystusa, według Jego człowieczeństwa.*
„ Niedz. 14 po św., u Mat. ś. w r. 6, *o niemożności służenia Bogu i mamonie.*
„ Niedz. 15 po św., u Łuk. ś. w r. 7, *o wskrzeszeniu syna wdowy.*
„ Niedz. 16 po św., u Łuk. ś. w r. 14, *o uleczeniu opuchłego w dzień Sabatu.*

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 2 o g. 3 po połudn.
🌕 Pełnia dnia 10 o g. 5 rano.
☾ Ost. kw. d. 16 o g. 11 w nocy.
🌑 Nów dnia 24 o g. 6 rano.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 11-go trochę deszczu, od 18-go do 26-go pogoda i ciepło, od 28 do końca deszcz.

Dnie	WRZESIEN ma dni XXX.
1 P.	Bronisławy p.,
2 W.	Stefana kr. węg,
3 S.	Szymona Slup.
4 C.	Rozalji p.
5 P.	Wawrzyńca Just. b. w.
6 S.	† *Wigilja.* Zacharjasza
7 N.	**13 po św.** Jana m., Reginy
8 P.	**Narodzenie NMP.**
9 W.	Sergjusza p. w.
10 S.	*Im. NMP.* Mikoł.
11 C.	Prota i Jacka mm.
12 P.	Gwidona w.
13 S.	†Eugenji p.,
14 N.	**14 po św.** *Podw. Krzyża*
15 P.	*NMP. Bolesnej,*
16 W.	Euzebii p. m.
17 S.	† *S. dz. Serca N. M. P.*
18 C.	Józefa w., Ireny m.,
19 P.	† *S.d.* Januarjusza b. m.
20 S.	† *S. dz.* Eustachiusza M.
21 N.	**15 po św.** *Mateusza ap.*
22 P.	Tomasza b. w.
23 W.	Tekli p. m.
24 S.	*NMP. od wyk. niew.*
25 C.	*Bł. Ładysława* Firmina
26 P.	Cyprjana i Justyny
27 S.	† Kozmy i Damiana
28 N.	**16 po św.** Wacława kr.
29 P.	*Michała Archan.*
30 W.	Hieronima kapł.

Notatki.

PAŹDZIERNIK.

Słońce wstępuje w znak NIEDŹWIADKA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Październiku.

Na Niedz. 17 po św., u Mat. ś. w r. 22, *o dwóch największych przykazaniach.*
„ Niedz. 18 po św., u Mat. ś. w r. 9, *o uzdrowieniu paralityka.*
„ Niedz. 19 po św., u Mat. ś. w r. 22, *o wezwaniu na gody weselne.*
„ Niedz. 20 po św., u Jana ś. w r. 4, *o chorym synu królewskim.*

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 2 o g. 10 przed połud.
Pełnia dnia 9 o g. 3 po połud.
Ostat. kw. d. 16 o g. 6 wiecz.
Nów dnia 23 o g. 10 wieczorem.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 15-go wietrzno, pochmurno, 16-go powietrze zmienne, od 24-go do końca pochmurno i zimno.

Dnie	PAŹDZIER. ma dni XXXI.
1 S.	*Bł. Jana z Duk.*
2 C.	Aniołów Stróżów
3 P.	Kandyda i Ewalda mm.
4 S.	† Franciszka Serafick W.
5 **N.**	**17 po św.** *N.M.P. Różańc.*
6 P.	Brunona w.
7 W.	Marka i Justyny
8 S.	Pelagji, Birgity wd.
9 C.	Dyonizego b. m.
10 P.	Franciszka Borg. w.,
11 S.	† Placydy i Zenajdy Pp.
12 **N.**	**18 po św.** Maksymiljana
13 P.	Edwarda kr. w.
14 W.	Kaliksta p. m.,
15 S.	Teresy p. Jadwigi
16 C.	Martyniana i Saturiana
17 P.	Wiktora m., Jadwigi wd,
18 S.	† *Łukasza Ew.*, Justa m.
19 **N.**	**19 po św.** Piotra z Alk.
20 P.	*Jana Kantego*
21 W.	Urszuli p. m.,
22 S.	Korduli i Alodji
23 C.	Seweryna i Romana
24 P.	*Rafała Arch.*
25 S.	† Kryspina i Kryspiniana
26 **N.**	**20 po św.** Ewarysta pm.
27 P.	Sabiny p. m.
28 W.	*Szym. i Tad.*
29 S.	Narcyza b. w.
30 C.	Germana i Serapiona b. m.
31 P.	*Wigilja.* Symfroniusza

Notatki.

LISTOPAD.

Słońce wstępuje w znak STRZELCA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Listopadzie.

Na Wszystkich Świętych, u Mat. ś. w r. 5, *o tych którzy są błogosławieni.*
„ Niedz. 21 po św., u Mat. ś. w r. 18, *o królu, domagającym się rachunku od swoich dłużników.*
„ Niedz. 22 po św., u Mat. ś. w r. 22, *o oddawaniu monety czynszowej.*
„ Niedz. 23 po św., u Mat. ś. w r. 9, *o wskrzeszeniu córki księcia.*
„ Niedz. 24 po św. u Mat. ś. w r. 13, *o kąkolu w pszenicy.*
„ Niedz. 1 Adw., u Łukasza ś. w r. 21, *o znakach na niebie i ziemi.*

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 3 o g. 3 rano.
○ Pełnia d. 8 o g. 1 w nocy.
☾ Ost. kw. d. 14 o g. 5 po połud,
● Nów dnia 22 o g. 4 po połud.
☽ Pier. kw. d. 30 o g. 6 wiecz.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 4-go deszcz i zimno, od 17-go do 20-go deszcz, od 21-go aż do końca pogoda i ciepło.

Dnie	LISTOPAD ma dni XXX.
1 S.	Wszyst. Swiętych
2 N.	21 po św. Jerzego
3 P.	*Dzień Zaduszny.* Huberta
4 W.	Karola Boromeusza
5 S.	Zacharjasza
6 C.	Leonarda w.. Feliksa
7 P.	Nikandra i Karyny m m.
8 S.	Gotfryda i Maura B. b.
9 N.	22 po św. *Stanis. Kost.*
10 P.	Andrzeja z Awel.
11 W.	Marcina b. w.
12 S.	Marcina p.m.
13 C.	Dydaka w.
14 P.	Jakunda b. w., Józefata
15 S.	Leopolda W.
16 N.	23 po św. Edmunda b.w.
17 P.	Grzegorza cud.
18 W.	Odona p. Pośw. Baz.
19 S.	Elżbiety k. w.
20 C.	Feliksa Walezjusza
21 P.	*Ofiar. NMP.*, Alberta b.
22 S.	† Cecylii p. m. Marka St.
23 N.	24 po św. Klemensa p.,
24 P.	Jana od Krzyża
25 W.	Katarzyny P. M.
26 S.	Piotra p. m.,
27 C.	Wirgiljusza b. w.
28 P.	Manswета b. m., Rufa m
29 S.	Saturnina i Filem.
30 N.	I Adw. *Andrzeja Ap.*

Notatki.

GRUDZIEŃ.

Słońce wstępuje w znak KOZIEROŻCA.

Przesilenie dnia z nocą. Początek zimy.

Ewangelje na Niedziele i Swięta w Grudniu.

Na Niedz. 2 Adwentu, u Mat. ś. w r. 11, *o Janie w więzieniu.*
„ Niepokalane Poczęcie NMP., u Mat. ś. w r. 1, *o poselstwie Anioła Gabryela z pozdrowieniem NMP.*
„ Niedz. 3 Adwentu, u Jana ś. w r. 1, *o świadectwie Jana.*
„ Niedz. 4 Adwentu, u Łuk. ś. w r. 3, *o rządach Tyberjusza.*
„ Wigilję Narodzenia Pańskiego, u ś. Mat. w r. 1, *o objawieniu ś. Józefowi narodzenia się za sprawą Ducha św. Zbawiciela świata z małżonki jego Maryi.*
„ Boże Narodzenie, u Łuk. ś. w r. 2, *o narodzeniu Chrystusa Pana.*
„ Św. Szczepana, u Mat. ś. w r. 23, *o prześladowaniu proroków.*
„ Niedz. 1 po Bożym Nar., u Łuk. ś. w r. 2, *o Szymonie i Annie.*

Odmiany księżyca.

Pełnia dnia 7 o g. 11 przed połud.
Ost. kw. d. 14 o g. 7 rano.
Nów dnia 22 o g. 12 w połud.
Pier. kw. d. 30 o g. 6 rano.

Zmiana powietrza.

Od 1-go do 8-go powietrze zmienne, od 11-go do 12-go silny mróz, od 16 aż do końca silne mrozy.

Dnia	GRUDZIEŃ ma dni XXXI.
1 P.	Eligjusza b. w.
2 W.	Bibianny P. N.
3 S.	† Franciszka Ksaw.
4 C.	Barbary p. m., Piotra Chr.
5 P.	† Sabby op., Niceta b.w.
6 S.	† Mikołaja b. w.
7 **N.**	**2 Adw.** *Wig.* Ambrożego
8 **P.**	**Niep. Pocz. NMP.**
9 W.	Waleryi i Leokadji
10 Ś.	† *NMP. Loretańsk.*
11 C.	Damazego p. w., Sabina
12 P.	† Aleksandra m.
13 S.	† Łucyi p. m., Otylli p.
14 **N.**	**3 Adw.** Dyoskora
15 P.	Walerjana m.
16 W.	Euzebiusza b. m.
17 S.	† *Such. d* Łazarza b.,
18 C.	*Oczekiw. NMP.*
19 P.	† *Such. d* Darjusza
20 S.	† *Such. dz.* Teofila
21 **N.**	**4 Adw.** *Tomasza Apostoła*
22 P.	Herona m.
23 W.	Wiktorji p.
24 S.	† *Wig.* Irminy p. Metrob.
25 **C.**	**Narodz. Chrystusa Pana**
26 **P.**	**Szczepana I M.**
27 S.	† *Jana Ap. Ewang.*
28 **N.**	**N. po N.C.P.** *Młodzianków*
29 P.	Tomasza b.
30 W.	Eugenjusza
31 S.	Sylwestra p. w

Notatki.

REGULOWANIE ZEGARÓW.

Kiedy na Kompasie godzina 12, na zegarze być powinna:

w Styczniu:
Od 1 12 m. 4
„ 3 12 „ 5
„ 5 12 „ 6
„ 8 12 „ 7
„ 10 12 „ 8
„ 12 12 „ 9
„ 15 12 „ 10
„ 18 12 „ 11
„ 21 12 „ 12
„ 25 12 „ 13
„ 30 12 „ 14
„ 31 12 „ 15

w Lutym:
Od 1 12 m. 14
„ 26 12 „ 13

w Marcu:
Od 1 12 m. 12
„ 7 12 „ 11
„ 11 12 „ 10
„ 15 12 „ 9
„ 18 12 „ 8
„ 21 12 „ 7
„ 25 12 „ 6
Od 28 12 m. 5
„ 31 12 „ 4

w Kwietniu:
Od 4 12 m. 3
„ 7 12 „ 2
„ 10 12 „ 1
„ 14 12 „ —
„ 18 11 „ 59
„ 23 11 „ 58
„ 28 11 „ 57

w Maju:
Od 6 11 m. 56
„ 25 11 „ 57

w Czerwcu:
Od 2 11 m. 58
„ 7 11 „ 59
„ 12 12 „ —
„ 18 12 „ 1
„ 23 12 „ 2
„ 27 12 „ 3

w Lipcu.
Od 2 12 m. 4
„ 8 12 „ 5
Od 15 12 m. 6

w Sierpniu:
Od 8 12 „ 5
„ 15 12 „ 4
„ 20 12 „ 3
„ 24 12 „ 2
„ 27 12 „ 1

we Wrześniu:
Od 1 12 m. —
„ 3 11 „ 59
„ 6 11 „ 58
„ 9 11 „ 57
„ 12 11 „ 56
„ 15 11 „ 55
„ 18 11 „ 54
„ 21 11 „ 53
„ 24 11 „ 52
„ 27 11 „ 51
„ 30 11 „ 50

w Październiku:
Od 3 11 m. 49
„ 8 11 „ 48
„ 9 11 „ 47
„ 13 11 „ 46
Od 18 11 m. 45
„ 24 11 „ 44

w Listopadzie:
Od 14 11 m. 45
„ 20 11 „ 46
„ 24 11 „ 47
„ 27 11 „ 48
„ 30 11 „ 49

w Grudniu:
Od 3 11 m. 50
„ 5 11 „ 51
„ 8 11 „ 52
„ 10 11 „ 53
„ 12 11 „ 54
„ 14 11 „ 55
„ 16 11 „ 56
„ 18 11 „ 57
„ 20 11 „ 58
„ 22 11 „ 59
„ 24 12 „ —
„ 26 12 „ 2
„ 28 12 „ 3
„ 30 12 „ 1

TABELA WSCHODU i ZACHODU SŁOŃCA.

Dnia	Miesiąca	Wschód słońca		Zachód słońca		Dnia	Miesiąca	Wschód słońca		Zachód słońca	
		G.	M.	G.	M.			G.	M.	G.	M.
1	Stycznia	8	14	3	53	2	Lipca	3	43	8	24
15	„	8	7	4	37	16	„	3	57	8	14
29	„	7	50	4	37	30	„	4	17	7	55
1	Lutego	7	46	4	62	1	Sierpnia	4	20	7	52
12	„	7	26	5	3	13	„	4	39	7	29
25	„	7	0	5	28	27	„	5	02	7	0
1	Marca	6	51	5	35	1	Września	5	11	6	49
12	„	6	26	5	55	10	„	5	26	6	28
26	„	5	53	6	20	30	„	5	59	5	40
2	Kwietnia	5	39	6	31	1	Października	6	1	5	38
16	„	5	05	6	57	15	„	6	25	5	06
30	„	4	35	7	21	29	„	6	51	4	36
1	Maja	4	33	7	23	1	Listopada	6	56	4	30
14	„	4	09	7	44	12	„	7	17	4	11
23	„	3	56	7	58	26	„	7	41	3	53
1	Czerwca	3	46	8	09	1	Grudnia	7	49	3	48
18	„	3	39	8	23	10	„	8	01	3	44
25	„	3	40	8	24	31	„	8	14	3	52

DZIAŁ LITERACKI.

Słowo wstępne od wydawców.

W połowie września b. r. zawarta została umowa między firmą M. Kossakowska, od 50-iu lat wydającą „Kalendarz Lubelski“, a Biurem „Reklama“, mocą której to umowy biuro „Reklama“ zostało upoważnione do wydania niniejszego rocznika „Kalendarza“.

Niezwłocznie przystąpiliśmy do pracy. Podjęliśmy ją w warunkach ciężkich i trudnych. Obecne stosunki wydawnicze nakazują nakładcom czynienie oszczędności w wydatkach, z drugiej strony zaś krótki czas zmusił nas do pracy nader spiesznej.

I dlatego zarówno dział literacki, jak i informacyjny zawrzeć musimy w znacznie węższych ramach, niż tego pragnęlibyśmy. Mimo to uczyniliśmy wszelkie wysiłki, by bodaj w tych skromnych ramach godnie spełnić zadanie wydawnictwa kalendarzowego, którego roczniki w ciągu długiego półwiecza były chlubą zasłużonej firmy M. Kossakowska i słusznym tytułem do głębokiego dla niej uznania ze strony lubelskiego społeczeństwa.

Wspomniany już powyżej krótki okres, jaki nam pozostał do ostatecznie możliwego terminu wydania kalendarza, zmusił nas do zamknięcia działu informacyjnego w ramach i zakresie dotychczasowych roczników.

W dziale literackim po artykule „Rok 1917—1918" dajemy — jak dotąd to czynił „Kalendarz"—całoroczną kronikę życia lubelskiego. Z kolei idą wspomnienia poświęcone pamięci wybitnych mężów, których zabrała w minionym roku śmierć, dalej zaś artykuły poświęcone dwu doniosłym wydarzeniom roku ubiegłego: powołaniu na tron biskupi w Lublinie J. E. ks. M. Fulmana i kreowaniu w mieście naszem czwartej polskiej Wszechnicy. Wszystkie powyższe artykuły skreślone zostały własnymi siłami biura „Reklama". Pragnąc ożywić dział literacki dołączamy doń barwny feljeton, poświęcony życiu Lublina, a skreślony przez jedno z najlepszych piór tutejszych oraz utwory wierszowane tegoż pióra.

Z całą starannością, w miarę środków doby dzisiejszej i czasu, jakim rozporządzaliśmy, przygotowany niniejszy rocznik „Kalendarza lubelskiego" oddajemy w ręce Lublina tusząc, iż rocznik ten niemniej życzliwie będzie przez ogół przyjęty, niż poprzednie.

Biuro „Reklama".

Lublin, na początku października 1918 r.

ROK 1917—1918.

Mamy za sobą jedno z tych lat wielkiej europejskiej wojny, które zapaliły świat cały krwawą pożogą wojennej zawieruchy, pogrążając go w upiorny odmęt tytanicznej walki, a ludzkość w otchłań najcięższych doświadczeń i gorzkiej, bolesnej niedoli.

Mamy za sobą jedno z tych lat wojennych, które po przez ziemię polską szły i idą ciężkim pługiem wojennego zniszczenia, tysiącznych utrapień, które w naród tchną tysiące nadziei i zwątpień, które rozpalają przed narodem świt lepszej przyszłości, a krwawo ranią jego ciało cierpieniami dnia dzisiejszego.

Huragany olbrzymich mocy przewalają się przez świat. Padają w gruzy, jak domki z wątłych kartek, potężne trony; kruszą się i łamią niewzruszone granice potężnych państw; zmienia się i wywraca na nice dotychczasowy rzeczy porządek.

A w tym piekielnym odmęcie wielkiej, orężnej rozprawy narodów—Polska, rozdarta przez rozbiory, pokrajana krwawymi pręgami kordonów—wtłoczona między walczące kolosy — cierpi, olbrzymi ciężar wojny dźwiga na swych barkach i dłonie tęsknie wyciąga ku tej świetlistej, cudnej zjawie przyszłości, co mówi, iż oto z męki i krwawego zamętu dni dzisiejszych przełomów zrodzi się wolność i byt samodzielny narodu, który w ciągu długiego wieku potwornie krzywdziła Europa.

Ostatni, mijający rok europejskiej wojny wielokrotnie przyśpieszył tempo jej tytanicznych wydarzeń

Huragan wojny rozszerzył swe niszczycielskie zagony i wzmógł do najwyższego, niedającego się myślą objąć napięcia swą siłę. Wschód rosyjski, pokonany przez potęgę germańskiej armji, rozpalił się pożogą anarchji tak strasznej, jakiej nie znał dotąd świat i ludzkość.

W wojennym chórze narodów Europy pojawił się groźny głos zaoceanowej surmy bojowej. Głos ten rośnie i wzmaga się szybko i potężnie. Na Zachodzie zbrojna fala germańska głęboko wżarła się w ciało i ziemię przeciwników, ale oto pod ich żelaznym parciem rozpoczął się coraz szybszy i gwałtowniejszy odpływ.

W ślad zatem spokojny dotąd Wschód zapłonął krwawymi błyskami, które wkrótce zmieniły się w olbrzymi pożar wielkich działań wojennych. W momencie, gdy piszemy słowa niniejsze, te wielkie fakty wydawać poczynają niemniej wielkie owoce: coraz bardziej stały charakter przyjmujące wielkie decydujące sukcesy militarne koalicji — pokój z Bułgarją — zapowiedzi wielkich przemian w ogólnej wewnętrznej i zewnętrznej sytuacji Europy środkowej.

Wchodzimy w okres tytanicznych dziejowych przemian Dotyczyć one będą w wielkiej mierze Polski, Jej losu dzisiejszego i Jej przyszłości.

Rok ostatni był dla nas typowym rokiem polskiego zbiorowego życia: nowe spadły na naród ciosy, nowe zadano mu rany. Rozbito doszczętnie zaczątki narodowych wojsk polskich, wraża dłoń szarpnęła zuchwale po męczeńską Ziemię chełmską i Podlasie.

Ale nie umniejszyła się wiara narodu w niedaleki kres tych krzywd i ciosów, nie zamarła polska zdolność opierania się im i twardej nieugiętej obrony ziemi ojczystej i praw narodu.

Mimo ciężkich warunków narodowego bytowania rok ostatni przyniósł jednak nowe fakty i posunięcia polityczne, korzystne i pomyślne dla nas. Coraz powszechniejszem na szerokim świecie staje się zrozumienie i uznanie polskiego prawa do odbudowy własnego, samodzielnego państwa. W kraju, jako symbol tego prawa, zabłysła znowu przed oczami ludów Europy reprezentacja strzaskanej przed wiekiem Korony Polskiej — Najdostojniejsza Rada Regencyjna. W imieniu tej Korony polskiej, znowu świecącej na firmamencie polskiego życia, wydają dziś wyroki nasze sądy

Pod Jej pieczą znalazły się już tysiące szkół, gdzie dziatwa nasza gotuje się na dzielnych i prawych kraju obywateli.

Pod Jej zwierzchnictwem pracuje i działa Rząd Polski, drugi symbol naszej odradzającej się Państwowości, który choć spętany i skrępowany, jak cały naród, gotuje się do objęcia w pełni swej wielkiej, politycznej roli, gdy już niezadługo skończą się obce rządy na polskiej ziemi.

A w miarę rozwoju międzynarodowych wypadków, w miarę stawania się tych nowych wielkich faktów, które dzień każdy wojny przynosi, coraz szerzej i jaśniej czyni się wokół sprawy polskiej, coraz pewniejszą staje się rzeczą, iż Europa nie może już tym razem sprawy naszej pogrzebać i zaprzepaścić, iż po wieku niewoli nadszedł wielki, tryumfalny moment rewindykacji polskich, gwałconych praw.

To też te krótkie ogólne uwagi o roku minionym zamknąć możemy słowami otuchy i pewności, iż rok następny, a może nawet już dni, tygodnie, czy miesiące najbliższe przyniosą światu całemu błogosławieństwo pokoju, a umęczonej Polsce tryumf jej wiekowej, nieśmiertelnej idei: odbudowę wielkiego, samodzielnego Państwa Polskiego.

Lublin, na początku października 1918.

KRONIKA LUBELSKA.

(Od początku października 1917 r. do końca września 1918 r.)

Rozpoczynając kronikę naszą od spraw religijnych przypomnieć należy na wstępie osiedlenie się w mieście naszem małych gromadek zakonników. Przy kościele św. Józefa osiedli OO. Jezuici, przy świątyni zaś po-Bernard. OO. Redemptoryści. SS. Urszulanki rozwijają zbożną działalność pedagogiczną w swym żeńskim zakładzie naukowym.

Charakterystycznym faktem jest wydatny, żywy rozwój bractw religijnych. Naprzykład we wrześniu i październiku do Bractwa św. Krzyża przy kościele po-Dominikańskim zapisało się 950 osób. Do arcybractwa Różańcowego przy tejże świątyni w tymże czasie przystąpiło 940 osób.

W lipcu r. b. przy kościele św. Józefa osiedli OO. Karmelici, zaś OO. Jezuici przenieśli się do kościoła PP. Bernardynek.

W tymże miesiącu ziemianin p. Henryk Sachs wspaniałomyślnie ofiarował dwór, oficynę, budynek folwarczny i mury pozostałe po zniszczonych budynkach folwarcznych na Bronowicach na rzecz kościoła św. Michała Archanioła na tychże Bronowicach. Oprócz tego hojny ofiarodawca po minimalnej cenie sprzedał na rzecz tejże świątyni 28000 łokci kwadrat. placu.

W sierpniu rozpoczęto przebudowę filarów w kościele św. Ducha.

Doniosłym wydarzeniem w życiu religijnem, a zarazem narodowem Lublina był przyjazd delegata Ojca św. J. E. Monsignora Ratti.

Dostojny Gość zawitał do naszego miasta z Galicji w dniu 14 września r. 1918. Na granicy djecezji w Dęblinie powitał J. E. Rattiego ks. dyr. Gostyński, imieniem administratora djecezji. W Lublinie na dworcu oczekiwało na dostojnika Kościoła duchowieństwo lubelskie z ks. kan. adm. Kwiekiem na czele oraz przedstawiciele władz polskich i austrjacko-węgierskich jako też społeczeństwa. Przybywszy z dworca do pałacu biskupiego J. E. Ratti przedewszystkiem przyjął duchowieństwo. Dwa dni pobytu w Lublinie J. E. Rattiego zajęły uroczystości kościelne oraz towarzyskie stykanie się ze społeczeństwem. W katedrze poseł Ojca św. do Polski odprawił uroczystę Mszę św.; w kościele po-Dominikańskim, strażnicy relikwi Drzewa Krzyża św., odbyła się wielka uroczystość religijna. J. E. Ratti wizytował Seminarjum duchowne i szkoły. Delegat Ojca św. wszędzie dawał wyraz głębokiej życzliwości papieża dla Polski i jej spraw. Ze swej strony społeczeństwo serdecznie podejmowało apostolskiego wysłannika, dając wyraz swym gorącym katolickim uczuciom i wierności dla głowy Kościoła.

Najdonioślejszym jednak wydarzeniem o charakterze religijnym było mianowanie przez Ojca św. nowego biskupa Lubelskiego J. E. Marjana Fulmana. O nominacji tej i nominacie piszemy dalej osobno.

*
* *

W zakresie życia politycznego przedewszystkiem godzi się przypomnieć lubelskie echa wprowadzenia Najdostojniejszej Rady Regencyjnej w październiku 1917 r.

Na pierwszą wieść o tym tak, doniosłym dla Polski, epokowym wydarzeniu, p. Jan Stecki w imieniu Krajowej Rady Gospodarczej, Głównego Komitetu Ratunkowego, Towarzystwa Rolniczego Lubelskiego i Klubu Polskiego wysłał do Najdostojniejszej Reprezentantki Korony Polskiej depeszę hołdowniczą. Jednocześnie takąż depeszę wystosowały: Lubelskie Koło Centrum Narodowego, Lubelskie Zjednoczenie Ludowe, redakcja „Ziemi Lubelskiej“ i redakcja „Gazety Ludowej“, a w parę dni później Stowarzyszenie Robotników Chrześcjańskich. Na depeszę grup i redakcji centrowych J. D. reg. Józef Ostrowski łaskawie

odpowiedział własnoręcznem pismem, wystosowanem do red. „Ziemi Lubelskiej“ p. Daniela Śliwickiego, pozdrawiając w niem mieszkańców Ziemi Lubelskiej.

Dnia 28 października odbył się w Lublinie wielki zjazd zwolenników Centrum Narodowego. Przewodniczył na zjeździe red. Daniel Śliwicki w towarzystwie asesorów: inż. Przyłuskiego z Zamościa, rej. Szmigielskiego z Puław i p. Miszewskiego z Chełma oraz sekretarzy: pp. Albina Kozłowskiego i Franciszka Głowińskiego. Referaty polityczne wygłosili politycy warszawscy pp. prof. Kulczycki, red. Popiel i Downarowicz. Po całodziennych ożywionych debatach zjazd powołał do życia organizację okręgową Centrum Narodowego Ziemi Lubelskiej.

W listopadzie, na wezwanie dowództwa wojsk polskich, z Lublina i okolic stawiło się do szeregów stu kilkunastu ochotników.

W grudniu mianowany został przez Radę Regencyjną pierwszy polski gabinet ministrów. W jego składzie na stanowisku ministra spraw wewnętrznych znalazł się p. Jan Stecki, wybitny polityk lubelski, wódz tutejszej narodowej demokracji, ex-poseł do Dumy rosyjskiej, ziemianin, prezes Krajowej Rady Gospodarczej i Głównego Komitetu Ratunkowego, autor szeregu prac ekonomicznych.

W grudniu dokonane zostały wybory do sejmików powiatowyoh. Do sejmiku lubelskiego wybrani zostali pp. Kazimierz Wojtaszko. Józef Kopeć, Andrzej Koter, Florjan Podgórski, Wojciech Głąb, Andrzej Gągoł, Ignacy Pioś, Antoni Dubowik, Jan Mirosław, Franciszek Pasek, Jan Chrząstowski, Wacław Rzewuski, Jan Kołaczkowski, Tadeusz Rojowski, Juljusz hr. Stadnicki, Teofil Ciświcki, Kazimierz Piaszczyński, Ludwik Nowakowski, Antoni Budny, Józef Sławiński, Stefan Plewiński, Władysław Zawadzki, ks. Józef Żyszkiewicz i Adam Malhome. Do Wydziału Powiatowego zostali wybrani pp. Juljusz hr. Stadnicki, Andrzej Koter, Stefan Plewiński, Kazimierz Wojtaszko. Wacław Rzewuski i Florjan Podgórski.

W styczniu odwiedził Lublin i wizytował szkoły lubelskie pierwszy królewsko-polski minister oświaty p. Ponikowski.

Luty—pamiętny dla Polski luty 1918 r.—sprowadził grom chełmski, który wstrząsnąwszy całym krajem i narodem, również potężnem i głębokiem echem odezwał się w naszym mieście, nieopodal którego nową linję graniczną

chciała przeprowadzić ręka wrogów, świętokradzko sięgająca po ziemię chełmską, przesiąkłą krwią męczenników. Na wieść o układzie brzeskim z 9-go lutego, przyznającym ziemię Chełmską i Podlasie Ukrainie zawrzało nasze miasto i odruchowo podniosło gromki głos protestu.

W dniu 12-go lutego zamarła praca i życie handlowe w starym trybunalskim grodzie na znak żałoby, a zarazem, chęci walki całego społeczeństwa o kresy. Przez miasto, świętujące tak solidarnie i podniośle jak nigdy poprzednio, po uroczystem nabożeństwie w katedrze, przeciągnął wielki, ogólno-norodowy, manifestacyjny pochód.

Rada miejska odbyła uroczyste posiedzenie. Radni zebrali się w komplecie. Galerję tłumnie wypełniła publiczność. Po ostrych przemówieniach przedstawicieli poszczególnych grup Rada wśród podniosłego nastroju solidarnie uchwaliła odczytaną przez prezydenta Bajkowskiego rezolucję, protestującą przeciwko gwałtowi chełmskiemu iuchwalającą zerwanie przez Radę miejską i Magistrat stosunków z okupantami.

W naszym również mieście zawiązana została w związku z zamachem na kresy, organizacja Straży Kresowej i Funduszu kresowego, które szybko i raźno zabrały się do skupiania i organizowania sił polskich na kresach i dotychczas wielkie już w tym kierunku położyły zasługi.

Sprawa chełmska wywołała przejście części Legjonów do gen. Muśnickiego, a w związku z tym zwinięcie Stacji zbornej Legjonów w Lublinie, gdzie z polskich instytucji wojskowych ocalał tylko Główny Urząd Zaciągu.

Sprawa chełmska pociągnęła za sobą dalej ustąpienie ze swych stanowisk na własne żądanie gen. gub. hr. St. Szeptyckiego, szefa Komisarjatu Cywilnego dr. Jerzego Madeyskiego i komendanta powiatu pułk. Obertyńskiego.

W dniu 9 kwietnia odbyły się w Lublinie wybory do Rady Stanu, dokonane przez członków sejmików powiatowych: Lubelskiego, Chełmskiego, Janowskiego, Lubartowskiego i Puławskiego; wybrani zostali pp. Jan Kosior, Felicjan Lechnicki i August Popławski. Później Rada Regencyjna mianowała członkiem Rady Stanu p. Bolesława Sekutowicza, jako przedstawiciela Lublina, ponieważ rozwiązana na kilka dni przedtem Rada miejska nie mogła dokonać wyboru.

Również w dniu 9 kwietnia odwiedził Lublin, celem

złożenia wizyty generał gubernatorowi prezydent drugiego polskiego gabinetu ministrów dr. Jan Kanty Steczkowski.

W gabinecie dr. Steczkowskiego zasiadł drugi minister, swą pracę zawodową i społeczną związany z Ziemią Lubelską i Lublinem. Był nim minister handlu p. Broniewski.

Latem powstały w Lublinie dwie polskie rządowe instytucje: Wydział reemigracyjny i Urząd pośrednictwa pracy.

* * *

W roku sprawozdawczym Lublin święcił parę uroczystych obchodów. Najdonioślejszym i najwspanialszym był obchód Kościuszkowski w października 1917 r. Obchód ten zorganizował specjalnie przez obywatelstwo nasze wyłoniony Komitet. W dniu obchodu 15-go października Lublin wraz z całą Polską przybrał się odświętnie. Praca ustała. Polskie dzielnice zostały udekorowane sztandarami i emblematami narodowemi. We wszystkich świątyniach odprawiono uroczyste nabożeństwa. Główne nabożeństwo zostało odprawione w Katedrze przez administratora diecezji ks. kan. Kwieka; podniosłe kazanie do tłumnie zgromadzonych wiernych i delegacji wszystkich społecznych instytucji wypowiedział ks. prof. Krasuski, a do zgromadzonych przed świątynią przemówił jeden z OO. Jezuitów.

Po nabożeństwie z przed Katedry ruszył przez ulice miasta wspaniały, dziesiątki tysięcy osób liczący pochód narodowy. W różnych punktach miasta przemawiali: włościanin Supryn z Dysa, prezydent Bajkowski przy odsłonięciu tabliczki na ul. Kościuszki (przemianowanej z ul. Gubernatorskiej), tamże włościanin Górny oraz p. Sekutowicz przy odsłonięciu pamiątkowej tablicy kościuszkowskiej w ścianie gmachu Muzeum Lubelskiego. Popołudniu w pięknie przystrojonej sali Rady miejskiej odbyła się uroczysta akademja, na której przemawiali, pp. prez. Bajkowski, prof Świerczewski i prof. Mączewski. Uroczystości 15-go października zakończyło przedstawienie w Teatrze Wielkim. Pozatem odbył się szereg okolicznościowych, kościuszkowskich uroczystości w szkołach i instytucjach społecznych. Pisma lubelskie w dniu 15 października wydały specjalne numery kościuszkowskie.

W tydzień po obchodzie w sali Szkoły Handlowej Męskiej została otwarta Wystawa Kościuszkowska, która zgromadziła dużo ciekawych pamiątek, odnoszących się do

Naczelnika i jego epoki. Z przedstawień i znaczka podczas obchodu kościuszkowskiego zebrano 10300 kor., które nazwano Funduszem kościuszkowskim. Fundusz ten ma zapoczątkować budowę wzorowego gmachu szkół początkowych.

Dn. 3-go maja odbył się doroczny obchód konstytucji. W świątyniach odprawiono uroczyste nabożeństwa, wygłoszono odczyty o konstytucji; wieczorem w Teatrze Wielkim odbyło się przedstawienie galowe. W ciągu tygodnia odbywała się Wielka kwesta majowa, która ze znaczków, odczytów i przedstawień przyniosła poważną kwotę na cele szkolne i oświatowe.

W grudniu Lublin uczcił specjalnym obchodem 50-cio letnią rocznicę zgonu Artura Grottgera. Obchód przygotowany przez specjalny Komitet, rozpoczął się w niedzielę dn. 9 grudnia odczytem prof. Mączewskiego o twórczości Grottgera. W dniu rocznicy t. j. 13 grudnia ks. rektor Jan Władziński odprawił w kościele po-Wizytkowskim okolicznościowe nabożeństwo, które zgromadziło liczną publiczność, wieczorem zaś w Teatrze Wielkim odbyło się specjalne przedstawienie. Oprócz tego komitet wydał jednodniówkę grottgerowską.

* *
*

Przechodząc do spraw i życia społecznego—omówmy działalność Rady miejskiej.

Na początku października odbyła ona szereg ciekawych posiedzeń, poświęconych sprawie budżetu miasta. Przed wojną budżet Lublina wynosił do 200000 rb. rocznie. w roku zaś 1917 doszedł do miljona paruset tysięcy rubli. Niestety budżet z r. 1916 wykazał 210000 rb. a budżet z 1917 r. — 300000 rb. deficytu. Deficyty te i stale rosnące, głównie pod wpływem warunków wojennych, wydatki skłoniły Radę miejską do uchwały o zaciągnięciu wielkiej pożyczki miejskiej, którą wyjednał w wysokości 2500000 marek rajca finansowy mec. Wyszyński; pożyczki udzielił miastu naszemu na dogodnych warunkach Bank Spółek Zarobkowych w Poznaniu. Po rozpatrzeniu projektu budżetu na r. 1917 Rada miejska projekt ten zatwierdziła. Projekt przewidywał w dochodach 983,908 rb. 23 kop., w rozchodach zaś 1,267,706 53 kop.

W połowie października ustąpił ze stanowiska II-go wiceprezydenta miasta mec. Jan Turczynowicz, sprawny i energiczny administator ważnych działów miejskiej gospo-

darki, jedna z najtęższych głów w Radzie miejskiej i Magistracie. Rada miejska zgotowała zasłużonemu wice-prezydentowi żywą, pożegnalną owację.

W tymże miesiącu Magistrat przygotował, a Rada miejska rozpatrzyła i zaaprobowała, niezadługo potem wprowadzony w życie, projekt organizacji pomocy lekarskiej dla pracowników miejskich.

Na posiedzeniu w dn. 18 października Rada miejska uchwaliła wysłanie hołdowniczej depeszy do Rady Regencyjnej i powołała na stanowisko 2-go wiceprezydenta sędz. Szczepańskiego, dotychczasowego rajcę gospodarczego.

W październiku i listopadzie przyszło do szeregu scysji między polskimi i żydowskimi członkami Rady, w związku z czem, ci ostatni w dn. 15 listopada opuścili demonstracyjnie Radę miejską, uniemożliwiając w ten sposób na szereg tygodni jej pracę.

W grudniu, w wykonaniu uchwały Rady miejskiej, zostało otwarte ambulatorjum miejskie, dla udzielania pomocy lekarskiej bezpłatnie i lekarstw po minimalnych cenach dla ubogich mieszkańców Wielkiego Lublina. Przez kilka miesięcy lekarze ambulatorjum przyjmowali chorych przy poszczególnych szpitalach, poczem całe ambulatorjum zostało pomieszczone w specjalnym gmachu przy ul. Bernardyńskiej.

Na wszystkich swych posiedzeniach Rada miejska rozpatrywała bieżące sprawy gospodarki miejskiej, niejednokrotnie też dając wyraz uczuciom i nastrojom politycznym panującym w społeczeństwie. Szczególną uwagę poświęcała Rada miejska sprawom pomocy społecznej, tak koniecznej i ważnej w czwartym i piątym roku wojny.

W dn. 2 kwietnia, jako rezultat zatargu powstałego między Radą miejską, a władzami okupacyjnemi po traktacie brzeskim nastąpiło rozwiązanie Rady miejskiej i przekazanie władzy nad miastem komisarzowi rządowemu, którym został mianowany p. Dworski. Jednocześnie z Radą miejską rozwiązany został wybierany przez nią Magistrat, wobec czego ustąpili pp. prezydent Bajkowski, wiceprezydenci: Kujawski i Szczepański oraz rajcy: aprowizacyjny — Janiszewski, szkolny—Uziembło, pomocy społecznej — Moritz, finansowy — Wyszyński, budowlany — Handzelewicz, sanitarny — dr. Biernacki i policji — Puchniarski,

Rządy komisarza Dworskiego trwały kilka miesięcy. W sierpniu władze okupacyjne wyznaczyły nowe wybory do Rady miejskiej. Komisarzem wyborczym został mianowany

p. Dworski. Wybory na podstawie dawnej ordynacji wyborczej odbyły się w końcu września i na początku października. Kampanja wyborcza z początku słaba, przed samymi wyborami znacznie się ożywiła. Większość społeczeństwa polskiego skupiła się przy Społecznym Komitecie Wyborczym, który też zyskał ogromną większość polskich mandatów. Oprócz tego radykalna inteligencja stworzyła Demokratyczny Komitet Wyborczy, a socjaliści dwa odrębne komitety: prawicowy i lewicowy. Po za tem stanęło do walki wyborczej kilka komitetów żydowskich, przyczem przewagę zyskał komitet nacjonalistyczny. Rezultatem wyborów było wyłonienie Rady miejskiej, której skład podajemy w dziale informacyjnym.

* * *

W roku objętym naszym sprawozdaniem miał miejsce w Lublinie szereg różnego rodzaju zjazdów. O październikowym zjeździe Centrum Narodowego pisaliśmy już powyżej. W tymże miesiącu odbył się w naszym mieście zjazd ziemian, celem omówienia spraw stanowych i ogólno społecznych. W następnych miesiącach kilkakrotnie obradował nad swymi sprawami Główny Komitet Ratunkowy, kierujący na okupacji akcją pomocy społecznej. Dn. 29 listopada w lokalu „Gazety Ludowej" zebrali się wójci i pisarze gmin pow. Lubelskiego dla omówienia swych spraw zawodowych oraz kwestji szerzenia oświaty na wsi.

W końcu stycznia odbył się w Lublinie pierwszy zjazd sejmików okupacji austrjacko-węgierskiej w obecności ministra spraw wewnętrznych p. Jana Steckiego i referentów jego ministerjum. Omawiano przedewszystkiem sprawy zakresu kompetencji i charakteru samorządu powiatowego, przyczem pierwsi w tych sprawach zabrali głos: minister Stecki i ministerjalny referent spraw samorządowych p. Sienkiewicz. Dalej szczegółowo omawiano sprawy powiatowej gospodarki samorządowej. Do najważniejszych uchwał zjazdu należało postanowienie stałego zwoływania tego rodzaju zjazdów.

W dniu 9 czerwca odbył się w Lublinie zjazd delegatów Stowarzyszeń lokatorów, zwołany przez Stowarzyszenie lubelskie. Przybyli delegaci z szeregu miast prowincjonalnych; omawiano szczegółowo palącą sprawę mieszkaniową, powzięto szereg uchwał skierowanych ku sanacji tej sprawy

i ochronie lokatorów oraz postanowiono utworzyć w Lublinie tymczasową Centralę Stowarzyszeń.

W końcu czerwca zjechali się do Lublina na jednodniowe obrady delegaci powiatowych kół Straży kresowej; rozstrząsano działalność tych kół oraz zarządu Głównego Straży, które rozwinęły na kresach bardzo ożywioną, wydatną i skuteczną działalność narodową.

Dnia 4 i 5-go sierpnia obradował w Lublinie pierwszy wielki trójzaborowy zjazd księgarzy polskich. Zjechali się bardzo licznie księgarze z Królestwa, przybyła spora liczba przedstawicieli galicyjskiego księgarstwa, natomiast zabór pruski zdołał przysłać zaledwie paru swych księgarzy. Zjazd omówił narodowe i społeczne znaczenie księgarstwa oraz sprawy zawodowe. Z Lublina do Komitetu organizacyjnego należał p. Raczkowski, kierownik lubelskiej filji firmy Gebethner i Wolff; p. Raczkowski położył duże zasługi dla należytegu zorganizowania zjazdu. Ze zjazdem połączona była wystawa księgarska, urządzona w lokalu Tow. Lekarskiego; wydawcy polscy nadesłali na wystawę około 4000 książek; po parotygodniowym udostępnieniu wystawy dla publiczności, książki te, dzięki ofiarności naszych księgarzy przeszły w połowie na własność lubelskiej Bibljoteki im. H. Łopacińskiego, w połowie zaś na własność Straży kresowej.

Szereg zjazdów roku sprawozdawczego zakończył zjazd Straży ogniowych Ziemi Lubelskiej, odbyty w dniach 24 i 25 sierpnia. Na zjazd przybyło kilkuset delegatów Straży ogniowych oraz druhów ćwiczących z całego Królestwa, głównie zaś z Ziemi Lubelskiej. W ciągu dwu dni zjazdu na placu po-wystawowym przy ul. Lipowej odbywały się techniczne popisy poszczególnych straży; w popisach tych sprawnością i fachową znajomością rzeczy dzierżyły prym: świetnie wyszkolona straż lubelska pod wodzą swego znakomitego kierownika kap. Jastrzębskiego oraz Straż Chełmska, dzielnie kierowana przez p. Kamińskiego. Na zgromadzeniu, odbytem w trakcie zjazdu, omówiono w referatach i dyskusji szereg ważnych spraw fachowych.

Zjazd był nader starannie przygotowany przez utworzony w Lublinie Komitet organizacyjny w skład którego wchodzili pp. St. Plewiński (prezes), dr. A. Brzeziński (wice-prezes), kap. Jastrzębski i F. Moskalewski (gospodarze), Zaleski, Jasiński, Puternicki, Żurkowski i Kamiński.

*
* *

Przejdźmy z kolei do spraw szkolnych i oświatowych.
W Lublinie, jak w całym Królestwie, z początkiem października 1918 r. szkolnictwo przeszło pod władzę polskiego rządu; pieczę nad szkolnictwem tym objęli wyznaczeni przez warszawskie ministerjum oświaty inspektorzy szkolni.
W związku z rocznicą Kościuszkowską na początku października w szkole rzemieślniczej im St. Syroczyńskiego przystąpiono do utworzenia fachowej bibljoteki im. Kościuszki.
W tymże czasie szkoła Handlowa męska powróciła do swego, zwróconego przez władze wojskowe, pięknego gmachu przy ul. Bernardyńskiej.
Zanotować należy, iż pierwszym lubelskim inspektorem z ramienia rządu polskiego został p. Strzembosz, były dyrektor szkoły Handlowej żeńskiej.
Lublin dostarczył też inspektorów okręgom: Lubartowskiemu i Hrubieszowskiemu w osobach pp. Włodzimierza Bochenka i Kazimierza Juszczakowskiego.
Śladem roku poprzedniego i w r. 1917 urządzono w Lublinie cykl t. zw. Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich, z tą inowacją, iż wprowadzono także prelekcje miejscowych sił naukowych. Wykłady wygłosili pp. dr. Alfred Lityński, dr. Edmund Bulanda, dr. Kazimierz Nitsch, dr. Jan Hirschler, Kazimierz Skórewicz, dr. Kaźimierz Kumaniecki, Juljusz Makarewicz, Bolesław Sekutowicz, dr. Emil Kippa i dr. Hornowski. Główna zasługa mozolnego zorganizowania tych wykładów przypada niestrudzonemu działaczowi społecznemu dr. Jaworowskiemu.
Pokaźną rubrykę w pracy oświatowej Lublina stanowi praca Macierzy szkolnej.
Słusznie przywiązując wielką wagę do niesienia światła wiedzy i kultury na przedmieścia Macierz otworzyła w styczniu kilkuset tomową, tanią wypożyczalnię książek na Bronowicach.
Żywą działalność rozwinął w roku sprawozdawczym Patronat Koła Miejskiego P. M. S. w Lublinie. Skład Patronatu stanowią pp. St. Saryusz Wolska (przewodnicząca), Janina Pleszczyńska (zastępczyni), M. Przanowska, G. Rossman, K. Puternicki, dr. W. Pawłowski, dyr. Różański i Pleszczyński.
Patronat zorganizował pod kierownictwem pp. Falkiewicza i Puternickiego ogródki szkolne, w których dziatwa i młodzież szkolna uprawiała osiemset kilkadziesiąt zagon-

ków. Ogródki urządzono w parku Bronowickim i na Kośminku, głównie na gruncie ofiarowanym przez p. St. Saryusz Wolską.

Dalej Patronat zorganizował wyjazdy na kolonje letnie dla ubogiej dziatwy; tą akcją kierowali pp. M. Przanowska St. Saryusz Wolska, dr. Staniszewska, Kuncewiczowa, dr. Pawłowski, K. Puternicki i G. Rossman. Wysłano 258 dzieci do kolonji w Stężycy, Bronicach, Ratoszynie, Borowie i Kijanach. Oprócz tego umieszczono pewną ilość dzieci u włościan.

Dalej Patronat urządzał zamiejskie wycieczki niedzielne dla dziatwy, 86-ciu dzieciom sprawił obuwie, na które zgromadził pieniądze drogą zbiórki ulicznej oraz pod przewodnictwem ks. kan. Dębińskiego zorganizował zajęcia wakacyjne.

Zarząd Macierzy wspierał materjalnie następujące instytucje: szkołę ludową im. Tad. Kościuszki seminarjum nauczycielskie, kursa pedagogiczne dla kobiet, kolonje letnie, Radę szkolną na obuwie dla dziatwy i t. d. W kwietniu Macierz wybrała nowy zarząd, przedstawiający się jak następuje: prezes p. Zygmunt Seyda, wiceprezes dyr. Seminarjum p. Jankowski, sekretarz p. Gustaw Rossman, skarbnik p. Antoni Skowronek, członkowie zarządu pp. St. Saryusz Wolska, Michalina Różańska, Zofja Guzowska, Zofja Turczynowicz, dr. Pawłowski, zastępcy, sędzia Szymański i ks. Władziński.

Żywą również działalność oświatową rozwinęło Towarzystwo Krzewienia Oświaty (Uniwersytet Ludowy). Towarzystwo dzieli się na sekcje: nauczania analfabetów, odczytową, czytelnianą, organizacyjną i gospodarczą. Główną uwagę zwraca Tow. w swej działalności na kursy dla analfabetów i odczyty.

Do wybranego w listopadzie zarządu Tow. wchodzą pp. dr. Wacław Jasiński, Berger Adam, Narzymski Witold, Kunicka Józefa, Mączewska Zofja, Sadowski Adam, Narski Zygmunt, Wróblewska Ewelina, Ryczek Jan, Kowalik Jan, Wrona Wiktor, Kuncewicz Jerzy.

W ostatnich miesiącach Uniwersytet Ludowy zorganizował Kursy dla dorosłych obejmujące: a) naukę czytania, pisania i rachowania; b) naukę języka polskiego, arytmetyki, przyrody, geografji, historji; c) cykle popularnych wykładów z różnych dziedzin; d) czytanie arcydzieł naszej literatury z odpowiedniemi wyjaśnieniami; e) pogadanki; f) odczyty.

W marcu rozpoczął się drugi kurs administracyjny dla t. zw. średnich urzędników Władz polskich. Kurs ten zorganizowało Generalne Gubernatorstwo lubelskie w porozumieniu z Rządem polskim. Na kurs zapisało się kilkudziesięciu słuchaczy, którzy w ciągu parumiesięcznych wykładów przyswajali sobie znajomość administracji oraz życia społecznego. Wykłady prowadzili fachowcy zarówno miejscowi, jako też Galicjanie.

Pod koniec roku sprawozdawczego rozpoczął się takiż trzeci kurs urzędniczy.

W końcu marca odbył się w Lublinie zjazd inspektorów szkolnych z Ziemi chełmskiej, na którym wykazano piękny rozwój szkolnictwa narodowego w powiatach kresowych.

Bibljoteka im. H. Łopacińskiego, którą słusznie chlubi się Lublin, rozwijała pod kierownictwem swego niestrudzonego opiekuna dr. Jaworowskiego zwykłą działalność, gromadząc, katalogując i porządkując cenny księgozbiór, który powiększył się o parę tysięcy tomów; w tem większość stanowiły książki, nadesłane na wystawę księgarską, a ofiarowane przez wydawców na rzecz Bibljoteki. Parę tysięcy osób korzystało z Bibljoteki.

Komitet Bibljoteki stanowili pp. dr. Aleksander Jaworowski—prezes oraz skarbnik, Władysław Karwowski—wiceprezes (zmarł), dr. Kazimierz Jaczewski — sekretarz, Jerzy Mączewski, Tadeusz Piotrowski (zmarł), Leon Przanowski i Władysław Przegaliński.

Wzamian za udzielenie sumy 20,000 rb. Muzeum Lubelskiemu na nabycie gmachu przy ul. Bernardyńskiej oraz paru tysięcy rubli na odnowienie gmachu tegoż Muzeum. Bibljoteka zyskała prawo używalności dla siebie odpowiedniego pomieszczenia w gmachu Muzeum.

W końcu roku szkolnego szkoły lubelskie dały społeczeństwu duży zastęp maturzystów. We wszystkich niemal szkołach odbyły się uroczyste popisy, a w wielu np. szkołach początkowych, rzemieślniczej i seminarjach urządzono wystawy i pokazy prac uczniowskich.

Oddział Lubelski Tow. Wzajemnej Pomocy pracowników handlowych m. Warszawy zorganizował wieczorowe kursy handlowe, na które dość licznie zapisali się handlowcy, pragnący dopełnić swe fachowe wiadomości oraz osoby przygotowujące się do zawodu handlowego.

Pan Tadeusz Lilien powołał do życia nader potrzebną i pożyteczną, zwłaszcza obecnie, szkołę języków obcych.

W końcu roku szkolnego powstała w mieście naszem uczelnia, niezmiernie doniosłego społecznego znaczenia, a zupełnie nowego typu. Jest nią żeńska szkoła zawodowa. Za inicjatywą Katolickiego Związku Kobiet Polskich i przy jego współudziale zorganizowały szkołę rzeczoną kobiece zrzeszenia naszego miasta: Ochrona kobiet, Koło Lublinianek i Koło Opieki nad Szkołą im. Królowej Jadwigi. Szkoła zapełnia dotkliwą lukę w naszym szkolnictwie. Szkoła ma posiadać następujące działy: kurs handlu sklepowego praktyczny i teoretyczny, torebkarstwo, pudełkarstwo, introligatorstwo, tkactwo, czapnictwo, szewctwo wojenne, to jest wyrób obuwia na drewnianych podeszwach i kamasznictwo. Dla wychowanek szkoły mają być z czasem otwierane warsztaty, dostarczające pracy i zarobku.

Tymczasowy Komitet szkoły, który ją organizował stanowiły następujące delegatki pp. Leonowa Przanowska, Tadeuszowa Rojowska, Zofja Kwapiszewska, Marja Klarnerówna, Aniela Krausowa, Zofja Turczynowiczówna, Bolesława Paprocka, Felicja Eustachiewiczowa i Ludwika Przanowska.

Powstaniu Uniwersytetu Lubelskiego poświęcamy osobny artykuł.

* * *

Przechodzimy do pracy kulturalnej, społecznej oraz akcji dobroczynnej Lublina w roku sprawozdawczym.

Dużą żywotnością odznaczył się Klub społeczny, skupiający spory zastęp inteligencji zawodowej i mieszczaństwa. Klub urządził szereg zebrań i odczytów, podjął akcję w sprawie restauracji rozwiązanej po chełmskim zatargu Rady miejskiej oraz dał inicjatywę do stworzenia podczas ostatnich wyborów Społecznego Komitetu Wyborczego.

Tymczasowy Wydział Klubu, wybrany po jego stworzeniu w październiku ub. r. stanowili pp. Chwalisław Kopeć (zmarł), Jan Dąbrowski, Jan Durys, Stanisław Krajewski. Alojzy Kuczyński, Hipolit Lucht, Adam Majewski, Feliks Moskalewski, Stanisław Samsonowicz, Franciszek Sielski, Edward Siwiński, Roman Ślaski, Ryszard Wojdaliński, ks. Zalewski i Stanisław Żarski.

Z inicjatywy nacz. Milicji miejskiej p. Tyt. Makowskiego w październiku została zorganizowana Kasa pomocy dla funkcjonarjuszów Milicji m.

W ciągu całego roku żywą pieczą b. żołnierzy Legjo-

nów, niezdolnych do pracy, otaczał Komitet Opieki nad Inwalidami Legionistami.

W dn. 21 października została poświęcona Stacja Opieki nad dziećmi na Kośminku. Instytucja ta przeznaczona dla niemowląt i dzieci do lat 15-u składa się z 3 oddzielnych Zakładów: stacji porad bezpłatnych dla dzieci i ich matek w sprawie odżywiania i pielęgnowania, stacji żywnościowej dla niemowląt i żłobka dla niemowląt, w którym pracujące matki mogą pozostawiać dzieci na cały dzień. Stację zorganizował Główny Komitet Ratunkowy za pieniądze dostarczone przez Generalne Gubernatorstwo. Do zorganizowania Stacji wiele przyczynili się: ś. p. dr. Borsukiewicz, dr. Jasiński, dr. Kiełczewski, dr. Karpiński i inż. Korczyński. Kierownikiem żłobka był dr. Jasiński.

Od szeregu lat opiekująca się dziatwą niemowlęcą Kropla Mleka weszła w skład ogólnej instytucji opieki nad dziećmi, na której czele stali pp. dr. Borsukiewicz — przewodniczący (zmarł), dr. Jasiński — zastępca, J. Sekutowiczowa—sekretarka, B. Sekutowicz—skarbnik, Zarzecka, Borsukiewiczowa, Kochańska, Brzezińska, dr. Modzelewska, Węglowska. Oprócz wyżej wspomnianej Stacji opieki na Kośminku prowadzono: ambulatorjum, udzielające matkom porad co do ich drobnej dziatwy, wydawano odpowiednią żywność dla drobnej dziatwy oraz wykonywano opiekę domową nad ubogimi rodzinami. Działalność instytucji była bardzo rozległą i wydatną, setki dziatek znalazło skuteczną pomoc.

Z zakresu życia kulturalnego należy dalej zanotować powstanie w Lublinie w roku sprawozdawczym dwu nowych pism. Pierwsze z nich to „Wiadomości Gospodarcze“ tygodniowy organ Komitetu Technicznego przy Generalnym Gubernatorstwie. „Wiadomości“ całkowicie poświęcone zostały sprawom przemysłu, handlu i ogólnej gospodarki kraju.

Drugim nowym pismem jest placówka prasowa, której potrzebę oddawna odczuwały szerokie warstwy naszego miasta. Mówimy o tygodniku „Robotnik“, organie Stowarzyszenia Robotników Chrześćjańskich. Pismo to, stale rozwijające się pod redakcją prof. Kozubowskiego pięknie spełnia swą misję, niosąc w szerokie sfery robotnicze i rzemieślnicze światło zdrowych myśli i zasad religijnych, politycznych i społecznych.

W marcu inteligientny, a zwłaszcza młody Lublin, zelektryzowały piękne prelekcje o odrodzeniu narodowem

z ducha, wygłoszone przez głośnego działacza ks. Oraczewskiego,

W kwietniu grono pań skupiło się dla stworzenia Klubu kobiecego, który jednak później niczem się nie zaznaczył.

Lubelskie Koło Tow. Opieki nad zabytkami przeszłości w roku sprawozdawczym czuwało nad wszelkimi sprawami dotyczącymi ochrony lub konserwacji zabytków. Głównie zwracała się działalność Koła w kierunku kontynuowania pracy nad odnowieniem fresków w kaplicy zamkowej. Zarząd Koła stanowią pp. Józef Arlitewicz, dr. Stanisław Dobrucki, Antoni Dygat, dr. Kazimierz Jaczewski, dr. Aleksander Jaworowski, Stefan Komornicki, Konstanty Rayski, Kazimierz Saski, Konstanty Teleżyński.

W kwietniu przyszło do wielce pożytecznego faktu połączenia i skoordynowania rozproszonych poprzednio akcji Kolonji letnich. Powstało ogólne Towarzystwo Kolonji letntch, do którego zajmujące się uprzednio tą sprawą organizacje wysłały następujących delegatów: Rada szkolna m. Lublina—ks. kan. Dębińskiego (wyjechał), sędziego Cz. Szczepańskiego i prof. Stefana Uziembłę; Lubelskie miejskie Koło Macierzy Szkolnej — p. prez. Leonową Przanowską, p. Stanisławę Wolską i d-ra Wacława Pawłowskiego; dawne Tow. Kolonji letnich—p. Marję Staniszewską, dr. Czerwińskiego i dr. Jasińskiego, Osoby te utworzyły zarząd zjednoczonego Tow. Kol. letn., na czele którego stanął dr. W. Jasiński, a skarbnikiem został dr. Pawłowski; kooptowano do zarządu dr. Wąsowskiego.

Lub. Tow. walki z gruźlicą w dalszym ciągu prowadziło „Przychodnię“ dla chorych przy ul. Początkowskiej 10, z której pomocy korzystało dużo suchotników oraz kolonie letnie w Krasieninie dla dzieci zagrożonych gruźlicą. Lekarzem „Przychodni“, ofiarnie dla biednych chorych pracującym jest dr. M. Garbaczewski.

Sala sierot dawała schronienie, byt i pieczę wychowawczą stu z górą bezdomnym sierotom.

W czerwcu parę instytucji rolniczych i gospodarczych zorganizowało Lubelskie Towarzystwo Wydawnicze, które objęło wydawnictwo tygodnika dla włościan „Strzecha“ oraz postawiło sobie za cel wydawanie i popieranie wszelkich publikacii, wchodzących w zakres popularnie pisanych dzieł i broszurek fachowych, rolniczych i współdzielczych.

W tymże miesiącu zorganizowane zostało Stowarzyszenie byłych kolejarzy.

Liczny powrót lekarzy lubelskich z emigracji w Rosji ożywił działalność Towarzystwa lekarskiego. Zarząd Tow. stanowili doktorzy: Dobrucki (prezes), Czerwiński (wiceprezes), Jasiński (sekretarz), Staniszewski (kasjer) i Jaworowski (bibljotekarz).

W lipcu ukazało się obszerne sprawozdanie z działalności Lub. Towarzystwa Dobroczynności, od wieku prowadzącego w naszym mieście swą zbożną pracę. Tow. liczyło w roku sprawozdawczym 706 członków, a budżet jego dosięgnął cyfry 179735 kor. 40 hal. oraz 7970 rb., 6 kop. Tow. prowadziło: Wydział wsparć, Schronisko dla starców i kalek (102 osoby), Salę Sierot, 5 ochron, bezpłatną wypożyczalnię książek, bezpłatną kuchnię; pod zwierzchnictwem Tow. pozostawały kolonje letnie, przytułek św. Antoniego, Dom zarobkowy z przytułkiem noclegowym i tanią kuchnią, Schronienie im. małż. Żyszkjewiczów oraz dom ś. p. Ludwiki Kuryłowiczowej. Do zarządu należą pp. Leon Przanowski (prezes), Teofil Ciświcki (wiceprezes); Aleksander Zawadzki (skarbnik), Władysław Muszyński, Antoni Czarnowski (sekretarze), J. Czernicki, ks. K. Dębiński. S. Dylewski. A. Herlen, K. Kałużyński, B. Sekutowicz i J. Turczynowicz.

W lipcu powstało schronisko sług św. Zyty.

W społecznym życiu naszego miasta poważną rolę odgrywa Stowarzyszenie Robotników Chrześćjańskich. Stowarzyszenie istnieje i pożytecznie działa w mieście naszem od 1909 roku. Inicjatorem jego jest ks. patron Samorek. W ostatnich latach Stowarzyszenie rozszerzywszy ustawę wzmogło swą działalność. Stowarzyszenie, pozostające pod prezesurą p. Pawła Dziewieckiego, wydaje pismo „Robotnik“, o którem wspomnieliśmy już powyżej, dalej Stow. prowadzi bibljotekę i bierze czynny udział we wszystkich akcjach i przejawach życia społecznego w mieście. Podczas ostatnich wyborów do Rady miejskiej Stow. wydatnie wsparło Społeczny Komitet wyborczy. Punkt ciężkości pracy Stow. polega jednak na akcji ekonomicznej.

Tania kuchnia, założona przez Stowarzyszenie, dostarcza strawy po nizkich cenach szerokim rzeszom robotniczym. Dalej Stow. powołało do życia Tow. oszczędnościowo - pożyczkowe robotników lubelskich, dodatnio wpływające w mieście naszem na rozwój i podtrzymanie rzemiosła i handlu. Kierownictwo kasy stanowią pp. Paweł Dziewiecki i Stanisław Kussyk. a jej Radę pp. A. Głębikowski, A. Janiak, F.

Drewnowski i Wł. Sokołowski. Kuratorem kasy jest inż. T. Laśkiewicz. Buchalterję prowadzi p. Marjan Sowa.

Dział handlowy Stowarzyszenia prowadzi p. St. Kussyk, a pieczę nad kasą dzierży p. J. Serafin. Sklep Stowarzyszenia w krótkim czasie tak się rozwinął, iż można było założyć parę filji w różnych punktach miasta. Równie dobrze rozwija się piekarnia. W r. 1917 zostały uruchomione warsztaty szewckie. W końcu tegoż roku Stow. nabyło dom przy ul. Foksal. Obrót handlowy w roku 1917 przekroczył pół miljona rubli.

We wrześniu 1918 r. powstało w mieście naszem Towarzystwo Opieki nad żołnierzem polskim, stawiające sobie za cel wszechstronną opiekę nad uczestnikami walk orężnych o wolność Polski i ich rodzinami. Tymczasowy Komitet Wykonawczy Tow., stanowią pp. Stanisław Śliwiński, dr. Bronisław Malewski, Henryk (senior) Wiercieński, Edmund hr. Scipio del Campo, E. Plutyńska, M. Tabiszewska, Jezierska, Falkiewicz, Feliks Moskalewski.

We wrześniu Komitet opieki nad powracającymi do kraju szczególną uwagę poświęcił sprawie opieki nad sierotami, których tyle przyspożyła wojna polskiej ziemi. Postanowiono utworzyć Centralne ognisko sieroce i uzyskano na ten cel Turkowice w pow. Hrubieszowskim, gdzie znajdują się liczne gmachy i gospodarstwo opuszczone przez prawosławne zakonnice.

* * *

Zanotujmy dalej parę wybitniejszych objawów życia handlowo-gospodarczego naszego miasta w roku ubiegłym.

Grono działaczy ze sfer rzemieślniczych utworzyło Skład towarów surowych, dla bezpośredniego zaopatrywania rzemieślników polskich w towary. Powstała Lubelska spółka leśna, która odrazu przystąpiła do intensywnego organizowania handlu i przemysłu leśnego. W styczniu z ramienia Głównego Komitetu Ratunkowego ukonstytuował się w Lublinie dla celów odbudowy kraju Patronat Stowarzyszeń budowlanych, który szybko skupił przy sobie sto kilkadziesiąt tych Stowarzyszeń.

W czerwcu rozpoczął działalność Bank Ziemi Polskiej, stawiający sobie za cel organizowanie kapitałów polskich, przedewszystkiem włościańskich, przemysłu i handlu; baczną uwagę zwrócił Bank na tranzakcje handlowe ziemią, zwłaszcza na kresach. Ten charakter nowego Banku zyskał mu żywą sympatję szerokiego ogółu. Do Rady Nadzorczej

weszli pp. ks. Drucki-Lubecki, N. Budny, hr. W. Łoś, dyr. Olszewski, inż. Przyłuski, Krychowski, dr. Dziemski, Supryn i Stelmasiak. Dyrektorami Banku są pp. dr. Hedinger, Plutyński i Wodzinowski.

W lipcu założony został w Lublinie Związek handlowy Stowarzyszeń Budowlanych, stworzony celem ujęcia we własne ręce społeczeństwa tak ważnego w obecnym momencie handlu artykułami budowlanymi. Do Związku weszły wszystkie Stowarzyszenia budowlane, Na stanowisko dyrektora Związku powołano p. Edmunda Jankowskiego. Działalność Związku zamierzona jest na wielką skalę i zapowiada się imponująco.

Znakomicie rozwija się Włościański Związek rolniczy, kierowany sprężyście przez dyr. Kamińskiego. Związek posiadający w Lublinie sklep i wielki skład towarów, mający kilkanaście sklepów prowincjonalnych w roku sprawozdawczym wielokrotnie wzmógł swe obroty, nabył dom przy ul, Początkowskiej i zawiązał Włościańską Spółkę leśną dla organizowania przemysłu i handlu leśnego.

Na jesieni rozpoczęła w Lublinie działalność Filja Galicyjskiego Ziemskiego Banku Kredytowego, mającego za sobą piękne karty działalności ekonomiczno-narodowej na terenie galicyjskim, kierowanego przez pierwszorzędne siły finansowe Galicji. Filja lubelska odrazu postawiona została na rozległą skalę. Kierownictwo jej złożono w wytrawne ręce dyr. Kazimierza Głębockiego, którego społeczeństwo lubelskie miało sposobność poznać jako wysoce uzdolnionego i wykwalifikowanego bankowca oraz działacza społecznego. W skład Komitetu cenzorów Banku weszli pp. Kaz. Fudakowski, inż. Włodz. Zalewski, Wincenty Grzelak, Aleksander Zawadzki i Chwalisław Kopeć (zmarł).

We wrześniu przybyła Lublinowi jeszcze jedna instytucja bankowa w postaci filji poznańskiego Banku Spółek Zarobkowych, a więc jednej z najbardziej zasłużonych placówek pracy narodowo-ekonomicznej zaboru pruskiego. Lublin zapoznał się już poprzednio bliżej z tym bankiem z racji udzielenia przezeń miastu naszemu pożyczki, o której pisaliśmy powyżej. Na czele filji lubelskiej stanęli pp. Jan Rudnicki i Wincenty Klimaszewski.

Rok sprawozdawczy przyniósł Lublinowi nową placówkę nieznanego tu dotychczas typu. PP. Franciszek Głowiński i Albin Kozłowski założyli Biuro „Reklama“, poświęcone organizowaniu głównie na terenie Lublina, a w dalszej

przyszłości i na innych terenach wszelkiego rodzaju reklamy, z uwzględnieniem na pierwszym planie ogłoszeń do gazet i wydawnictw perjodycznych. Nowa firma, zorganizowana w lipcu, odrazu weszła na drogę szybkiego rozwoju, a prowadzona sprężyście i solidnie zyskała zaufanie i poparcie rozległych kół poważnej klijenteli handlowo przemysłowej. „Reklama" odegra bezwątpienia w rozwoju handlu, przemysłu i rzemiosła lubelskiego wydatną rolę, tym więcej, że zarówno dotychczas, jak i obecnie żadna inna firma nie poświęciła się specjalnie reklamie, będącej jedną z największych dźwigni życia handlowego.

* * *

Rzućmy wreszcie, choćby pobieżnie. okiem na sztukę lubelską, ubogą i skromną, ale mającą i u nas swe świetne przebłyski, a stale darzącą nas, być może szarą i powszednią, ale mimo to potrzebną i pożyteczną strawą artystyczną. Stałym tej sztuki przybytkiem jest Teatr Wielki, gdzie na początku roku sprawozdawczego berło dyrektorskie dzierżył p. Rygier. W zespole jego wyróżniali się talentami: Hohendlingerówna, Szkudelski, Dąbrowski, Rogińska i in., a w repertuarze takie sztuki jak „Otello", „Balladyna", „Śluby panieńskie, „Wilki w nocy" Rittnera i in. oraz parę wieczorów okolicznościowych.

Od maja kierownictwo Teatru Wielkiego objął, od szeregu lat z nim związany i mający w nim duże zasługi dyrektor Halicki. P. Halicki zgromadził liczne towarzystwo zarówno dramatyczne jak i operetkowe: Zielińska, Klońska, Bonecki, Szymulska, Konarski, Dąbrowski, Dąbrowska, Winiaszkiewicz, Czernekówna i szereg innych artystów to siły sceniczne godne pierwszorzędnych scen. Na początku sezonu dał dyr. Halicki szereg dobrych premjer i wznowień, jak „Głuszec" Krzywoszewskiego, „Niebieski lis", „Jastrząb", „Starzy i młodzi" „Nora" „Djablica" i in. oraz dużo bardzo udatnych wieczorów operetkowych. Pięknym urozmaiceniem początku sezonu były gościnne występy p. Siemiaszkowej i Gasińskiego. Dyr. Halicki wkłada w kierownictwo Teatru bardzo dużo energji i zamiłowania i jest jego zasługą, że bez jakiejkolwiek pomocy z zewnątrz potrafił dać miastu stały poważny teatr, mimo obecnych trudnych, ekonomicznych warunków.

Nasze życie teatralne ogromnie w roku sprawozdawczym ożywił długi szereg gościnnych występów stołecznych

artystów. A więc poza wymienionymi już Siemiaszkową i Gasińskim grali u nas: Lubicz Sarnowska, Junosza-Stępowski, Adwentowicz i Bruczówna.

Mieliśmy też długi szereg koncertów, na których dali się słyszeć: Huberman, Kocian, Barcewicz, Szwarcenstein, Michałowski, Brzeziński, Skoczylasówna i in.

Stale zaś kulturę muzyczną z pietyzmem kultywuje Towarzystwo Muzyczne m. Lublina. Do kierownictwa Tow. należą pp. Miller, Wizor, Rossman, Szeleźniak i Strzyżykowski będący jego dyrektorem. Od dwu lat pod kierownictwem dyr. Strzyżykowskiego Tow. prowadzi doskonale rozwijającą się Szkołę Muzyczną im Stan. Moniuszki. Na jesieni zyskany został dla Tow. prof. Dłutowski, kapelmistrz Filharmonji warszawskiej, który szybko zorganizował orkiestrę Towarzystwa. W lipcu dzięki obywatelskiej decyzji Spółki cywilnej Teatru Wielkiego Tow. Muzyczne i Szkoła Muzyczna zyskały piękny, odpowiedni lokal dawnej Resursy kupieckiej. Odtąd też nastąpiło ogromne rozszerzenie działalności Towarzystwa. Na schyłku lata i jesienią Tow. dało miastu długi szereg pięknych koncertów. Do rozwoju Tow. wielce przyczynia się enegja i zapał w pracy zawodowego dyr. Bronisława Strzyżykowskiego.

Mieliśmy w Lublinie w minionym roku także dwie wystawy malarskie.

W listopadzie urządził wystawę swych cennych prac malarskich głośny malarz wiedeński prof. Hohenberger.

W styczniu została otwarta wystawa lubelskich malarzy. Na wystawie tej pomieścili swe prace pp. J. Wiercieńska, H. Wiercieński, W. Boguski, A. Kuczyński, J. Rakowski, S. Terpiłowski, W. Bawicki i kilku zamiejscowych.

Lżejsza muza miała schronienie w „Wesołym ulu“. w który przemienił się dawny „Czarny kot“. „Ul“ jest własnością pp. Szczepanowskiego i Kubickiego. Właściciele „Ula“ nie szczędzą zabiegów, by postawić go na należytym poziomie artystycznym. Głównie sprawami teatru kieruje p. Szczepanowski. Na schyłku naszego roku sprawozdawczego właściciele „Ula“ powierzyli jego artystyczne kierownictwo dwu młodym, pełnym zapału artystom pp. Sarneckiemu i Domańskiemu, którzy stale skupiają przy sobie gromadkę dobrych sił artystycznych i dają udatne programy lżejszych produkcji, uświetniane często gościnnymi występami pierwszorzędnych sił zamiejscowych.

* * *

Na zakończenie garść szczegółów i wspomnień z codziennego życia Lublina w sprawozdawczym okresie.

Wzmożona polityczna swoboda wywołała u nas w ostatnich latach pęd ku tworzeniu organizacji zawodowych. To też i w roku sprawozdawczym powstał w Lublinie szereg nowych związków zawodowych. Fala strajków wszelkiego rodzaju przeszła przez miasto w roku ubiegłym; strajkowali — elektrotechnicy, szewcy, stróże, kelnerzy, fryzjerzy.

Plagą dla miasta był ogromny wzrost przestępstw. Kradzieże stały się u nas rzeczą powszednią, codzienną. Gorzej jednak od nich dokuczało nam wszelakie paskarstwo, coraz bardziej wzmagające lichwę w zakresie towarów i przedmiotów pierwszej potrzeby.

Od lata począwszy zaczęła do miasta naszego płynąć fala uchodźcza z Rosji. Powróciły tysiące Lublinian po paruletniej rozłące z rodzinnem miastem. Pogorszyło to jeszcze bardziej stan sprawy mieszkaniowej, która zaciężyła nad miastem jako jedna z największych niedoli czasu wojennego.

Stały, szalony wzrost drożyzny odbił się żywym piętnem na życiu szerokich warstw mieszkańców miasta, coraz bardziej uginających się pod brzemieniem trosk i strapień. Pod koniec roku sprawozdawczego groźne rozmiary przybrała epidemja „hispanki“.

To też czarnymi barwami zamknąćby należało ten treściwy nasz obraz życia lubelskiego w ciągu minionego roku, gdyby nie to, że właśnie w październiku—w momencie kreślenia ostatnich kartek naszej kroniki — zabłysła nad światem jutrznia pokoju, a nad Polską świt odrodzenia w granicach i formie zjednoczonego, niepodległego Państwa.

Stoimy u wrót tego nowego okresu dziejów, gdy zmilknie tragedja wojny i wrócimy do normalnych warunków życia, tym lepszych i radośniejszych, że zrządzenia Boskiej Opatrzności, koleje tej krwawej wojny i wytrwałość, a wysiłki polskiego narodu rozpaliły nad Ojczyzną naszą błogosławione słońce Wolności.

LUBLINOWI.

Ucichł gwar dzienny, na miasto noc spływa
pośród srebrzystych księżycowych lśnień,
z wież przytłumiony odgłos się odzywa
bicie zegarów, płynąc w ulic cień...

Kędyś w oddali u stóp miasta legł
wąż migotliwy pośród łąk — Bystrzyca
i cicho szemrze o czasie, co zbiegł,
i miękko gnie się w poświacie księżyca...

Na tle surowym prastarego muru
jaśnieje Bożej Rodzicielki twarz...
z słodkim uśmiechem w swych szatkach z lazuru
pełni nad miastem co noc wierną straż...

Zaś o północy od Krakowskich wrót
echo się kroków obija o ściany,
to król co złączył w jeden wielki lud
Litwę i Polskę, stąpa zadumany....

. . . .

O miasto ciche! Już bije godzina,
kiedy się spełni odrodzenia cud...
wielkie się dzieło w Polsce rozpoczyna,
ma się zjednoczyć podzielony lud!...

Lecz nim się spełnią te odwieczne sny,
o których naród we krwi i łzach marzy,
o miasto ciche, bacz, że musisz Ty
u wrót kresowyeh ziem czuwać na straży..

ZOFJA LIPIŃSKA.

CI CO ODESZLI.

Wybitne, specjalnie w jakimś kierunku uzdolnione jednostki wywierają zawsze i wszędzie wydatny wpływ na swe otoczenie, na środowiska w których żyją i działają. Gdy ich zabraknie powstaje w życiu tych środowisk smutna, bolesna luka, wyłom, który nie zawsze zapełnić w czas zdołają nowi ludzie i nowe siły. I życiu naszego miasta ton i kierunek nadają szeregi czołowych, przewódczych jednostek. Z szeregu tego śmierć bezlitosna wydarła w roku ubiegłym paru dzielnych oraczy społecznej niwy. Ich zasłużonej pamięci poświęcamy poniższe krótkie słowa żałobnego wspomnienia.

* * *

W kwietniu zmarł ś. p. dr. Piotr Borsukiewicz, jedna z najpopularniejszych, najszanowniejszych postaci w mieście naszem.

Ś. p. dr. Borsukiewicz przybył do Lublina z Wołynia w r. 1909. Głęboka wiedza zawodowo-lekarska, sumienność w pełnieniu obowiązku lekarskiego, pieczołowitość i serdeczna troska w traktowaniu chorego, a zarazem dziwna jakaś dobroć i prawość bijąca od miłej postaci ś. p. dr. Piotra zjednała mu rychło serca i zaufanie ogółu, to też wkrótce dr. Borsukiewicz stał się jednym z najbardziej popularnych lekarzy Lublina. Znamienną cechą charakteru zmarłego była jego

bezinteresowność. Do ubogich izb śpieszył równie ochoczo, jak do majętnych domów. To też szerokie masy ludności miejskiej gorącą sympatją otaczały dobrego doktora, tym więcej, że znały Go jako pełnego sumienności lekarza Szpitala Dziecinnego, gdzie chora dziatwa miała w Nim najlepszego opiekuna. Jako działacz społeczny był ś. p. dr. Borsukiewicz typem cichego, skromnego, ale tym więcej i naprawdę czynnego pracownika. Głównym terenem Jego działalności była instytucja opieki nad niemowlętami „Kropla mleka", której był kierownikiem i duszą. Pracy w „Kropli mleka" oddawał się zmarły z cichym i wytrwałym zapałem. Widzieliśmy też ś. p. dr. Piotra przy innych warsztatach pracy społecznej. Ceniąc Jego charakter i rozum miasto powołało ś. p. dr. Borsukiewicza na członka swej pierwszej Rady miejskiej, w której pełnił żmudne obowiązki sekretarza.

Zakończył życie swe ś. p. Borsukiewicz równie pięknie i wzniośle, jak je przeżył. Padł na posterunku jak żołnierz. Niosąc pomoc lekarską chorym na tyfus plamisty zaraził się i nie podniósł z łoża cierpienia. Kirem żalu i żałoby okryło się miasto, gdy śmierć zabrała z pośród nas tę jasną, dobrą postać. Pogrzeb ś. p. dr. Borsukiewicza był wielkim, żywiołowym hołdem całego Lublina dla Jego zacnej pamięci.

By trwałą w życiu miasta zostawić pamiątkę po ś. p. dr. Borsukiewiczu, zarząd „Kropli mleka" zainicjował i przeprowadził utworzenie funduszu wieczystego im. ś. p. dr. Borsukiewicza, z którego to funduszu odsetki mają być co roku wypłacane ubogim matkom, przejawiającym największą dbałość o swe niemowlęta, pozostające pod opieką „Kropli mleka".

Małżonka zaś zmarłego p. Borsukiewiczowa ufundowała łóżeczko imienia ś. p. dr. Piotra Borsukiewicza w Szpitalu dziecięcym.

* * *

W maju śmierć zabrała Lublinowi jednego z najwybitniejszych działaczy społeczno-narodowych ś. p. Tadeusza Piotrowskiego. Zmarły był dzielnym finansistą, co dobitnie ujawniał jako kierownik jednej z naszych największych instytucji finansowych: lubelskiej filji warszawskiego Banku Handlowego. Po za pracą zawodową swe wielkie, organizacyjne zdolności, gorące, obywatelskie serce i pomoc materjalną ofiarnie poświęcał zmarły potrzebom społecznym. Cały szereg instytucji społecznych kulturalnych i filantropij-

nych miał w ś. p. Tadeuszu Piotrowskim wytrwałego pracownika lub troskliwego opiekuna. Znaną była skwapliwość zmarłego do hojnego wspierania ze swej szkatuły każdej prawdziwej potrzeby narodowej. Zwłaszcza szkolnictwo i uczącą się młodzież zmarły otaczał gorącą pieczą. Ś. p. Tadeusz Piotrowski był wzorem niezmordowanej pracowitości społecznej i prawdziwie szczodrobliwej ofiarności. W znacznym stopniu dziełem rąk ś. p. Tadeusza Piotrowskiego było Muzeum Lubelskie, które zainicjował i na tyle umocnił iż po powrocie miasta do normalnych warunków będzie się mogło to ulubione Jego dzieło pomyślnie rozwijać. To też słusznie uczyniono wmurowując w gmachu Muzeum tablicę ku czci jego zasłużonego inicjatora i założyciela.

* * *

Na początku września rozstał się ze światem jeden z najwybitniejszych obywateli naszego miasta ś. p. Władysław Karwowski, zdolny prawnik, znany przed laty dobrze naszemu miastu jako poważna siła adwokacka. Karjerę adwokacką szybko jednak zmarły porzucił, gdyż przed 25-ciu laty został powołany na stanowisko dyrektora, względnie prezesa Towarzystwa Kredytowego m. Lublina. Na tym stanowisku zmarły przejawił swe wielkie zdolności, głęboką wiedzę prawniczą i finansową oraz niezmierną pracowitość. Zasługą ś. p. Władysława Karwowskiego jest postawienie Lubelskiego miejskiego Tow. Kredytowego na pierwszem miejscu w szeregu tego rodzaju Tow. w Król. Polsk. To też podczas każdych wyborów Tow. powoływało Go z powrotem na Jego trudne i odpowiedzialne stanowisko. Poświęcając wszystkie swe siły kierownictwu Tow. Kredytowego zmarły znajdował jednak jeszcze czas na pracę społeczną, był naprzykład bardzo czynnym w Radzie opiekuńczej Szkoły Handlowej Męskiej. Zmarły interesował się też żywo zagadnieniami życia politycznego. Pozostawił po sobie w mieście wspomnienia pełne szacunku i wdzięczności.

* * *

W końcu września zabrała śmierć jeszcze jednego z wybitnych działaczy lubelskich. Zmarł ś. p. Chwalisław Kopeć, który dwadzieścia lat z pożytkiem dla społeczeństwa przepracował w naszem mieście. Będąc zdolnym, fachowo wykształconym w słynnej Szkole Kronenberga, bankowcem ś. p. Kopeć pracował kolejno jako prokurent w Ban-

ku warszawskim, a następnie łódzkim. Już w czasie wojny objął stanowisko prezesa Zarządu Towarzystwa Wzajemnego Kredytu dla drobnego przemysłu i handlu, a ostatnio został członkiem Rady Nadzorczej i prokurentem filji lubelskiej Galicyjskiego Ziemskiego Banku Kredytowego. Miasto nasze wielokrotnie korzystało ze zdolności i pracy ś. p. Kopcia. Zasiadał w Radzie przybocznej Komisarzy rządowych, podczas kierowania przez nich sprawami miasta. Następnie wszedł z wyborów do pierwszej Rady m. Lublina, gdzie jego wiedza fachowa, znajomość spraw gospodarczych i cenna trzeźwość sądu, odrazu zdobyły mu stanowisko jednego z najwybitniejszych pracowników Rady. Pracując również na wielu innych placówkach społecznych ś. p. Chwalisław Kopeć wybrany został ostatnio na prezesa Klubu Społecznego.

* * *

Poświęciwszy krótkie, powyższe uwagi czterem najwybitniejszym zmarłym hołd składamy pamięci tych wszystkich cichych pracowników społecznych, których śmierć wzięła w roku ubiegłym z tego świata.

Requiescant in pace!

NASZ PASTERZ.

W życiu religijnem naszego miasta i ziemi rok ubiegły przyniósł doniosły fakt: mianowanie przez Ojca św. nowego biskupa Djecezji Lubelskiej.

Na ciężki okres wojny, na te lata krwawej walki, rozwydrzenia złych instyktów ludzkiej natury i zaniku cnót Djecezja lubelska i podlaska pozostały bez pasterza. W przededniu bowiem wielkiej wojny europejskiej tron lubelskich biskupów osierocony został przez zgon J. E. ś. p. ks. bisk. Jaczewskiego. Koleje wojny i sprowadzone przez nią komplikacje w stosunkach między Watykanem a państwami walczącymi sprawiły, iż przez kilka lat Djecezja nasza pozostawać musiała bez pasterza. Aż wreszcie piąty rok wojny, jej schyłek, przyniósł zakończenie okresu prowizorjum. W ślad za przybyciem do Polski delegata Ojca św., Wizytatora Apostolskiego J. E. Mons. Ratti przyszło uregulowanie szeregu spraw Kościoła katolickiego w Polsce, a między innymi mianowanie kilku nowych biskupów polskich, w ich zaś liczbie biskupa lubelskiego.

Pieczołowity wzrok Namiestnika Chrystusowego na wysokie to duchowne stanowisko wybrał kapłana wielkich cnót, rozległej wiedy i jasnego, pełnego zdolności umysłu, kapłana zasłużonego zarówno na Pańskiej niwie pracy kościelnej, jako też w pracy społecznej dla dobra swego narodu. Jest nim J. E. ks. biskup Marjan Fulman.

Dostojny Nominat jest jedną z najpiękniejszych i najwybitniejszych postaci wśród kapłanów współczesnej Polski. Zalety swego wysokiego, duchownego powołania Jego Ekscе-

lencja harmonijnie kojarzy w sobie ze zrozumieniem obowiązków społeczno-narodowych, tworząc w ten sposób wzorowy, wzniosły typ kapłana-obywatela, niosącego swemu narodowi światło idei chrześcijańskiej i hasła zdrowej pracy społecznej. Gorący, czynny patrjotyzm i wielka energja — znamiona naszego nowego Pasterza — specjalne nadają znaczenie przeznaczeniu Go na biskupa jednej z tych diecezji, które częściowo obejmując i granicząc z t. zw. kresami Polski stanowią niejako potężny szaniec Kościoła i Narodu.

J. E. ks. biskup Marjan Fulman jest w sile wieku, urodził się bowiem w r. 1866. Szkołę średnią oraz seminarjum duchowne ukończył we Włocławku. Przejawiwszy w nich wielkie zdolności udał się młody kapłan do Akademji Duchownej w Paryżu, w której otrzymał stopień magistra teologji. Z kolei ks. Fulman objął w seminarjum włocławskiem katedrę obrzędów kościelnych i teologji dogmatycznej. Stanowisko to wraz z prefekturą w gimnazjum — zajmował ks. Fulman od r. 1880 do 1894. W r. 1895 carski rząd skazał ks. Fulmana na dwuletni pobyt w Niżnim Nowgorodzie. Drakoński ten wyrok spotkał ks. Fulmana za współudział w pracy grona szlachetnej młodzieży, skupiającej się dla wspólnej pracy, której było celem: służenie dobru Kościoła i Ojczyzny, uświadamianie religijne i narodowe ludu i t. p.

Powróciwszy z wygnania ks. Fulman był kolejno proboszczem w Kowalu i Rozprzy, a następnie od r. 1907 w Częstochowie, w parafji św. Zygmunta.

Ciekawą jest publicystyczna działalność Jego Ekscelencji. Cennymi pracami swego kunsztownego pióra zasilał on stale Encyklopedję kościelną. Jako osobne prace ks. Fulmana wyszły dzieła: „Skarbiec odpustów". „Maj i Październik w nabożeństwach kościelnych" oraz „Święci pańscy". W r. 1905 ks. Fulman zaczął wydawać miesięcznik „Wiadomości pasterskie" o zakresie pastersko-społecznym dla duchowieństwa. „Wiadomości" odrazu wzbudziły zaciekawienie i spowodowały skupienie się przy piśmie dużego grona, zwłaszcza młodych, sił duchownych. W r. 1907 ks. Fulman obejmuje redakcję „Kroniki Diecezji kujawsko-kaliskiej." Na rok przedtem ks. Fulman został posłem do pierwszej Dumy państwowej. Jego Ekscelencja żywo interesuje się sprawami robotniczymi, czego dał liczne dowody podczas swego kilkuletniego pobytu w Częstochowie.

Nominata cechuje przez nas już wyżej podkreślona wszechstronność uzdolnień; jasny, bystry, szerokie horyzonty obejmujący, a głęboko religijny umysł jednoczy się w Nim z rzutkością, energją i zdolnością czynu.

To też zarówno sam doniosły fakt obsadzenia opustoszałego przed laty lubelskiego tronu biskupiego, jak i osoba Czcigodnego Pasterza wywołały radosne echa wśród tysięcznych rzesz katolików Lublina i Ziemi Lubelskiej.

Pod duchownem kierownictwem naszego nowego Biskupa Lublin i Ziemia Lubelska dalej będą szły tradycyjną, wielką, prostą i prawdziwą drogą miłości Boga, Kościoła i Ojczyzny.

Modlitwa.

Ziemio moja ojczysta, Ty umiłowana,
Ty, której Bałtyk śpiewa cichą pieśń wspomnienia,
złotem zbóż rozświetlona, srebrną przepasana
wstęgą Wisły, — wsłuchana w borów zamyślenia —

Ziemio, pełna kurhanów i krzyżów, co niosą
w błękity nieba skarg Twych i modlitw szept cichy,
kładę Ci u stóp serce, obmyte łez rosą,
i najczystsze pragnienia, jak kwiatów kielichy...

. . . .

Niech będę między tymi, którzy chcą budować
świątynię Twą od rana do posępnej nocy,
między tymi, co Ciebie umieją miłować
i do czynu dość hartu mają, dosyć mocy!

Niech będę między tymi, co ponad mogilną
żałobą idąc — kwitną męczarnią rozkwitu.
Niech ujrzą Ciebie oczy moje wielką, silną,
w dniu chwały Twej i Czynu, w dniu Twojego Świtu!..

. . . .

Niech będę pośród ptaków, co lecą w dal złotą,
do słońca, co wyrwały się z niemocy sideł...
Wśród tych, którym drży w piersi serdeczna tęsknota
i które budzą naród szumem swoich skrzydeł.

A chociaż wichry huczą, chociaż grom warczący
nad naszymi głowami znienacka przeleci,
musimy dobrą wieścią ożywiać lud mrący:
Czuwajcie!.. Już się zbliża dzień!.. Słońce zaświeci!.

ZOFJA LIPIŃSKA.

Uniwersytet Lubelski.

Rok 1918 jest epokowym momentem w kulturalnym rozwoju Lublina, przyniósł bowiem otwarcie w naszym mieście czwartej polskiej, uniwersyteckiej wszechnicy. To olbrzymiej narodowej doniosłości dzieło dokonane zostało z inicjatywy ks. dr. I. Radziszewskiego, rektora Akademji Duchownej w Petersburgu, a z fundacji znanego filantropa p. Karola Jaroszyńskiego, przy współudziale grona działaczy społecznych i profesorów z p. Franciszkiam Skąpskim na czele. Ten ostatni przeznaczył wielkie sumy na ufundowanie w związku z Uniwersytetem Instytutu Pedagogicznego i szkół średnich.

Dzieło budowy nowej, takpotrzebnej w Polsce, wszechnicy zrodziło się z gorącego, czynnego patrjotyzmu p. Karola Jaroszyńskiego, który ofiarował na nie wspaniałomyślnie kilkanaście miljonów rubli oraz z obywatelskiej, ofiarnej pracy współtowarzyszów jego szlachetnych działań.

W nader krótkim stosunkowo czasie zgromadzono grono profesorskie złożone z polskich uczonych, rozproszonych po obczyźnie, jak również z pośród pracujących w kraju oraz, nabyto głównie w Rosji szereg pięknych, naukowych bibljotek. Dalsze prace organizacyjne poszły nader raźno i z iście amerykańską szybkością zrealizowanie wzniosłego zamiaru dania Polsce nowego Uniwersytetu zostało dokonane.

Zamiarem fundatora Uniwersytetu jest wybudowanie specjalnej dzielnicy dla Uniwersytetu, na wzór miasta-ogrodu, w której mieścić się będą gmachy uniwersyteckie, laboratorja, domy dla profesorów i administracji, parki, ogrody i t. p. Tymczasowo udało się uzyskać piękny nowy gmach

Seminarjum, przy ul. Zamojskiej, dla wykładów i mieszkań profesorów, obszerne pomieszczenie dla bibljoteki uniwersyteckiej, w gmachu po-bernardyńskim, i gmachy muzealne, w których mieścić się będzie czasowo „Dom Akademicki".

Na razie zostały otwarte trzy wydziały: 1) Prawa Kanonicznego i Nauk moralnych, 2) Prawa i Nauk społeczno-ekonomicznych, 3) Nauk humanistycznych. Oprócz trzech wydziałów, przy Uniwersytecie w grudniu 1918 r., otwiera się Instytut Narodowy, do którego wstęp będzie umożliwiony dla szerszego koła słuchaczów. W roku 1919 projektowane jest otwarcie Wydziałów matematycznego i przyrodniczego, w następnych zaś latach wydziału medycznego oraz Instytutu pedagogicznego, technologicznego i innych.

Do Uniwersytetu w charakterze studentów zwyczajnych przyjmowane są osoby, posiadające świadectwa dojrzałości, otrzymane w męskim bądź równorzędnym żeńskim zakładzie naukowym 8-mio klasowym filologicznym lub realnym, oraz czyniące zadość wymaganiom wskazanym w „Przepisach dla studentów Uniwersytetu Lubelskiego". Bez takiego świadectwa można być przyjętym na słuchacza nadzwyczajnego.

Nowa uczelnia została oddana przez organizatorów pod opiekę Episkopatu polskiego.

Rektorem Uniwersytetu jest znany polski uczony, ks. Profesor Dr. Idzi Radziszewski.

W roku szkolnym 1918/19 wykładać będą:

Na wydziale Prawa Kanonicznego i Nauk moralnych: 1) Ks. Prałat B. Żengołłowicz: prof. Akademji Petersb, prawo kanoniczne; 2) Ks. Prałat J. Florczak, prof. Prp. w Rzymie, prawo kanoniczne; 3) Ks. Prałat Kremer, prof. Akad. Duch. Petersb., teologję fundamentalną, w związku z prawem kanonicznem; 4) O. J. Woroniecki, teologję moralną; 5) Ks. Cz. Falkowski, prof. Ak. Duch. Petersb., historję kościoła; 6) Ks. A. Szymański, socjologję; 7) Ks. A. Makarewicz, etykę.

Ponadto: 8) Encyklopedję i filozofję prawa; 9) Historję prawa Kościelnego w Polsce; 10) Historję i dogmę prawa rzymskiego; 11) Ogólne prawo administracyjne; 12) Filozofję wykładać będą słuchaczom tego Wydziału profesorowie i docenci innych wydziałów.

Na wydziale prawa i nauk społeczno-ekonomicznych wykłady objęli: 1) p. K. W. Kumaniecki, prof. Uniw. Jagiell., prawo administracyjne; 2) p. J. Fiedorowicz, docent Uniw. Petersb., historję i dogmę prawa rzymskiego; 3) Ks.

A. Wóycicki, prof. Akad. Duch. Petersb., historja bytu gospodarczego w Polsce; 4) p. S. Zachorowski, doc. Uniw. Jagiell., encyklopedję prawa, historję prawa polskiego, historję prawa Kościelnego w Polsce; 5) p. H. Radziszewski, doc. Uniw. Jagiell., historję doktryn ekonomicznych; 6) p. L. Waściszakowski, statystykę; 7) p. T. Hilarowicz, ogólną teorję o państwie.

Ponadto: 8) Filozofję, 9) Historję filozofji, 10) Historję, 11) Socjologję wykładać będą słuchaczom tego wydziału profesorowie i docenci innych wydziałów.

Na wydziale nauk humanistycznych wykłady prowadzić będą: 1) Ks. Prałat I. Radziszewski, prof. i rektor Akad. Duch. Petersb., filozofję systematyczną; 2) p. J. Porzeziński, prof. Uniw. Moskiewsk., lingwistykę; 3) p. St. Ptaszycki, prof. Uniw. Petersb., encyklopedję historji i literatury polskiej; 4) p. K. Chyliński, prof. Uniw. i Polit. Petersb., historję klasyczną; 5) p. S. Srebrny, doc. Uniw. Petersb., filologję klasyczną; 6) p. A. Chojecki, psychologję doświadczalną; 7) Ks. O. Pecherski, literaturę polską; 8) p. P. Bańkowski, literaturę polską; 9) p. E. Jasinowski, historję filozofji.

Ponadto: 10) Historję bytu gospodarczego, 11) Socjologję, wykładać będą słuchaczom tego wydziału profesorowie i docenci innych wydziałów.

Oprócz wyliczonych,—powołanych będzie w najbliższym czasie jeszcze kilku wykładających.

Sekretarzem Uniwersytetu jest p. Jan Barchwic.

Jednocześnie z Uniwersytetem powstała w Lublinie instytucja, mająca na celu nieść pomoc obywatelską studentom, pod nazwą „Koło opieki nad młodzieżą Uniwersytecką". Na czele jej stanął jako prezes Wydziału Wykonawczego, znany działacz społeczny, p. dyrektor St. Śliwiński, pozatem do Rady Koła należą pp. dr. Adam Brzeziński (wiceprezes), Tadeusz Ciświcki (sekretarz), Teofil Ciświcki, Władysław Hedinger (skarbnik), dr. Kazimierz Jaczewski, Edward Kołaczkowski, Antoni Olszewski (wiceprezes), Stefan Plewiński, Leon Przanowski, Ignacy Steliński.

Młodzież akademicka zakrzątnęła się również w sprawie stworzenia własnej organizacji.

Nazwiska fundatora i organizatorów Uniwersytetu Lubelskiego historja zapisze na swych kartkach złotymi głoskami, jako ludzi niezmiernej dla narodu zasługi.

LUBELSKIE STARE MIASTO.

W cichych uliczek labiryncie ciasnym
śni przeszłość pośród starych murów mroku;
gdy bije północ, przy księżycu jasnym,
budzi się ze snu, ten pełen uroku

Świat... Pod bram starych łukowe sklepienia
jakieś rozgwary, szepty, płyną w ciszy,
jakieś się widma wynurzają z cienia
i tentent koni w uliczkach się słyszy!..

* * *

Pod starych domostw maleńkie okienka,
które z muślinu firanka przesłania,
Skrada się młodzian, drżąca jego ręka
na lutni piosnkę miłosną wydzwania.

Sznur mnichów idzie na nocne modlitwy,
Dzwoni w różańce i szepcze i wzdycha...
Zdala dobiega szczęk mieczów, gwar bitwy,
Jakiś jęk głośny — i wszystko znów zcicha....

* * *

W sądowej wielkiej sali, w Trybunale,
za stołem jakiś dziwny sąd zasiada;
ktoś czyjeś krzywdy, niedole i żale
za nieobecnych szeptem wypowiada...

I wkrąg padają wyroki surowe,
które donośnie jeden z sędziów liczy...
A Chrystus zwrócił w bok zbolałą głowę
i twarz z bolesnym uśmiechem goryczy...

Od zamku jakiś orszak się przybliża,
lśnią jasne zbroje w poświacie miesiąca,..
Każda głowica miecza jak znak krzyża
srebrzyste światło księżyca roztrąca...

Na czele jedzie mąż — czoło schylone —
snadź w jakieś wielkie pogrążon zadumy...
Może mu wicher przywiał podchwycone
litewskiej puszczy dalekie poszumy...

* * *

Starych gotyków koronkę kamienną
rzeźbi w pomroce światło księżycowe...
płyną zegarów dzwony w przestrzeń senną,
znikają kędyś postacie widmowe...

Budzi się miasto, gwar dzienny przygłusza
nocne poszepty, i nie wie nikt z ludzi,
że się Starego Miasta dziwna dusza,
ze snu cichego o północy budzi!.

ZOFJA LIPIŃSKA.

FELJETON.

Na lubelskim bruku.

O miasto, ciche miasto, marzące wśród malowniczych wzgórz Lubelskiej ziemi o wielkiej swojej przyszłości.

O miasto, opasane szmaragdem łąk i pól, po których jak srebrna nić przewijają się fale Bystrzycy!

O miasto, pisane przez wieki kamiennemi zgłoski prastarych budowli, zaklętych w cud strzelistych gotyków i poważne łuki średniowiecznych sklepień!

O miasto, nie masz równego sobie w całej Polsce—a nawet na całej kuli ziemskiej, bowiem teraźniejszość, dla ciebie nie istnieje: pogrążone całkowicie w dniu wczorajszym zwracasz się nagłym ruchem ku jutru i łączysz w sobie zgodnie wszelką prymitywność przeszłości z zuchwałymi zdobyczami najnowszej chwili—szkoda tylko, że tych ostatnich przyswoiłeś sobie, o miasto, dotychczas tak nie wiele!

* * *

Pewien korespondent pisząc o Lublinie wyraził się poetycznie, że serce Polski zostało przepołowione i jedna połowa bije w Warszawie, a druga — w Lublinie.

Przeciwko temu powiedzeniu można by zaprotestować, zwłaszcza z punktu widzenia anatomicznego, gdyby nie to że znamionuje ono, iż napisał je poeta, a poetom wszystko

wolno pisać. Wątpię jednakże, czy znalazłby się ktoś kto odważyłby się napisać naprzykład, że w Lublinie oddycha druga połowa płuc polskich.

Pojęcie to przechodzi nawet wyobraźnię poety, bowiem niema tak wytrzymałych płuc, po za płucami rodowitych lublinian, które mogłyby tutaj istnieć bez szkody dla siebie. Jedynie tylko rodowity lublinianin z nonszalancją wdycha straszliwe wyziewy, jakie unoszą się każdej chwili w tym czarującym mieście.

Jedynie rodowity lublinianin odważnie się zapuszcza w ulicę, po której sunie kłąb kurzu, uciekający szybko przed miotłą stróżowską. Gdzieindziej są kanalizacje, ulice polewa się dla uniknięcia kurzu. Ale Lublin jest konserwatywny i nie pragnie u siebie tych modnych wymysłów.

Przyznać trzeba, że jest w tym wszystkim pewna doza poezji i tradycji. Czyż nie wzbiera dumą serce każdego rodowitego lublinianina, gdy patrząc na sunące z głuchym łoskotem śmiercionośne i chorobonośne wozy może sobie powiedzieć: patrzył na nie mój dziad i ojciec, patrzę ja—i mój syn i wnuk także oglądać je będzie!

Wogóle trzeba przyznać, że Lublin miłuje tradycję nadewszystko. Ot, taka rzeczka, co sobie bezczelnie sunie po przez targ w mieście. Gdzieindziej byłoby to wyczyszczone, brzegi wybrukowane, a może zgoła zasypanoby ją. I zatarłby się ślad rzeczułki w pamięci ludzkiej.

A w takim Lublinie płynie sobie ta woda, a właściwie stoi od wieków na jednym miejscu, pokryta zielonym osadem. Przynajmniej mieszkańcy dzielnic okolicznych mają gdzie rzucać wszelkie nieczystości i odpadki. Na mostku tej rzeczki gromadzą się niezbyt malownicze, ale za to bardzo ruchliwe i niesłychanie brudne grupy „swojskich“ wschodnich postaci, gestykulując zawzięcie i od czasu do czasu spluwając w rzeczkę, która sobie stoi, stoi i pleśnieje, coraz bardziej zieleniejąc ze złości i nudów.

A propos płuc, o których wspominałem powyżej, przypomniał mi się fakt, który niedawno miał miejsce. Idę sobie ulicą Bernardyńską z przyjacielem, który przyjechał właśnie do Lublina z zabitej, głuchej wioski. Nagle przyjaciel mój przerwał ożywioną rozmowę, z dzikim okrzykiem wyrwał potężną chustkę do nosa z kieszeni, chwycił mnie pod ramię i zaczęliśmy biec szalonym galopem, z powrotem w górę ulicy, roztrącając zgorszonych przechodniów.

Nic nie rozumiałem, ale sadziłem obok mego przyjaciela wielkimi susami, bowiem jego krzepkie szlagońskie ramię unosiło mię jak piórko.

Wreszcie, gdy mój przyjaciel zasapał się, uchwyciłem się w biegu za żelazne ogrodzenie kościoła po-Bernardyńskiego i udało mi się zatrzymać nas obydwóch.

— Powiedz mi — co to znaczy, co ci się stało? — spytałem odsapnąwszy nieco.

— Jakto mój drogi—nie widziałeś—więc patrz!

Przyjaciel mój pociągnął mnie na brzeg trotuaru.

W dalekiej perspektywie ulicy słaniał się biały obłok kurzu, pędzony przez wiatr.

— Patrz—patrz—widzisz!

— No i cóż z tego—to stróż zamiata ulicę—zwykła rzecz.

Przyjaciel mój osłupiał.

— Jakto mój drogi... stróż zamiata...

— A ja, wiesz, byłem przekonany, że to jaki zabłąkany gaz trujący pędzi ku nam... Tyle teraz się człowiek naczytał w tych gazetach. No! no... no.

Przyjaciel mój był bardzo skonfundowany tym wypadkiem. Ale po części miał on rację—czyż nie był to gaz trujący w swoim rodzaju.

A właściwą przyczyną tego jest rozumnie stosowany system oszczędzania wody przy polewaniu ulic.. Ostatecznie ludzi nigdy nie brak, gdy umrą ci, będą inni. Za to z wodą Lublin ma trudności, zwłaszcza w ostatnich czasach. Wśród mieszkańców wyższych pięter wytworzyło się nowe współzawodnictwo. Chodzi o to, kto pierwszy zdoła „nałapać“ wody, która na wyższych piętrach ukazuje się jedynie między 12-ą godziną w nocy a 6 rano. Wobec tego, zwłaszcza przy wspólnych wodociągach, już o godzinie piątej, stoją długie ogonki z kubłami, konewkami, dzbankami i wszelkiego rodzaju naczyniami, w które można „nałapać“ wody. Ludzie mobilizują się zwykle do tej czynności całymi rodzinami, a im więcej rodzina liczy członków, tym więcej wody zdoła „nałapać“ na cały dzień. Nie jest to wygodne, ale do wszystkiego zresztą można się przyzwyczaić.

Przywykniemy do stałego braku wody, jak przywykliśmy do braku mięsa, mąki, chleba, cukru, butów, ubrania i pieniędzy. Woda zresztą zniknęłaby na dobre wówczas, gdyby została wydawana za kartkami, jak nas zresztą pouczyło w tym względzie doświadczenie z innymi „artykułami pierwszej potrzeby“. Miejmy nadzieję, że los nie dopuści,

aby do tej „wodnej“ sprawy zabrał się Wydział aprowizacyjny naszego miasta. Jakżeby szalenie musiały się wówczas podnieść ceny na mleko, które zresztą i obecnie są już wyśrubowane do ostatecznych granic przez naszych paskarzy.

To dziwne, jak mi się zwykle kojarzy pojęcie „paskarz“ z pojęciem „oświetlenia miasta“. Gdy tylko pomyślę o paskarzach, z niewymownym żalem przypominam sobie jak skąpe jest oświetlenie Lublina! Jak mało jest latarni i jak wyglądają one mizernie i wątło. Przecież przy tak skąpym oświetleniu nie możnaby powywieszać naszych paskarzy na latarniach pojedyńczo, a kto wie, czy jedna latarnia utrzymać zdoła dwa wypasione ciała paskarskie, utuczone tym wszystkim, co my zwykli śmiertelnicy widujewy jedynie za szybą wystawową lub posiadamy wydrukowane na kartkach, których się nigdy nie realizuje!

Dlatego też sądzę, że pierwszym uchwalonym wnioskiem nagłym nowej Rady miejskiej powinna być uchwała, tycząca się zwiększenia ilości latarni w naszym mieście i stawiania ich z trwałego i mocnego materjału.

*
* *

Zdawałoby się że życie w Lublinie płynie monotonnie i jednostajnie, a przecież ile to faktów niezmiernej wagi zaszło w stosunkowo dość krótkim czasie. Naprzykład Zjazd Straży Ogniowych ziemi lubelskiej, a zwłaszcza pobyt dzielnych strażaków chełmskich, ileż to zamętu wywołało szczególnie u pięknej połowy ludności Lublina. Jedna z moich znajomych przyznała mi się, że w tajemnicy na noc odwróciła twarzą do ściany św. Florjana, żeby tej nocy wynikł mały, malutki pożarek — u sąsiadów.. Włożyła nawet na tę noc najcalszą i najlepszą bieliznę z przedwojennych resztek, aby już bez wszelkiego zażenowania pozwolić się wynieść dzielnemu strażakowi z Chełma. Jednakże św. Florjan okazał się niewrażliwy na tę zniewagę i żadnego pożaru nie było...

*
* *

Bawić się lublinianin może, jeśli tylko ma pieniądze: mamy kinematografy, „Wesoły Ul“, w którym czasami trudno publiczności śmiać się i Teatr Wielki, który się przekonał, że najtrudniej jest utrzymać przyjazne stosunki — z przyjaciółmi teatru.

Ostatnią atrakcję w życiu Lublina stanowiły Wybory do Rady Miejskiej. Rada ta zapowiada się bardzo burzliwie, ponieważ zejdą się w niej prawdopodobnie dwie zasadnicze barwy: biała i czerwona.

Dwie te barwy przegradza czerń chałatów nacjonalnonamiętnych wyznawców Mojżesza. Nie jest wykluczone że wobec skupienia się tak gorących żywiołów w Radzie Miejskiej będą się odbywały iście „parlamentarne“ dyskusje, w których będą używane dość często „argumenty rzeczowe“ w postaci kałamarzy, krzeseł i innych twardych a przekonywujących dobitnie „poglądów“.

Wobec tego władze miejskie powinny zarządzić w interesie miasta, aby krzesła i stoły znajdujące się w Sali Rady zostały przytwierdzone do podłogi, zaś kałamarze i tym podobne utensylja należy przytwierdzić do stołów na krótkich, lecz mocnych łańcuszkach. Nie jest to zbyt wygodne, ale za to dużo mniej kosztowne, niż sprawianie co pewien czas nowego umeblowania Rady Miejskiej. Zwolennicy cichych drzemek w fotelach radzieckich z góry muszą się ich wyrzec, bowiem o ile dobrze się sypiało przy monotonnych gawędach poprzedniej Rady Miejskiej, o tyle akompanjament „rzeczowych“ dyskusji nowej Rady nie będzie uspasabiał do snu.

Po za tym należałoby zarządzić, aby w dni, kiedy Rada Miejska odbywać będzie swoje posiedzenia, czuwała przed gmachem magistratu karetka Pogotowia z dużym zapasem środków opatrunkowych.

*
* *

Po za gorączką wyborczą od dłuższego czasu trapi Lublin gorączka hiszpańska. Stała się ona tak modna, że wprost nieprzyzwoicie jest przyznać się do tego, że się jeszcze na nią nie chorowało. Wraz z pojawieniem się gorączki hiszpańskiej dziwnym zbiegiem okoliczności ulotniła się z naszych aptek aspiryna i chinina. Dobroczyńcy naszego społeczeństwa, poczciwi aptekarze obdzielają nas jednak mimo to umiarkowanie tymi specjałami, za to po nieumiarkowanych cenach. Cóż zresztą znaczy dla chorego jakieś głupie cztery lub pięć koron za proszek aspiryny! Pogrzeb kosztuje dużo więcej... Zresztą ludzie zamiast aspiryny używają do leczenia się z „hiszpanki“ alkoholu. Jeden z moich znajomych od dłuższego już czasu „zapobiega“ hiszpance, wra-

cając codziennie dobrze po północy do domu, nalany po brzegi alkoholem...

*
* *

Wogóle ludzie są niezmiernie pomysłowi i wynalazczy w ostatnich czasach. Zwłaszcza niesłychaną energję w kierunku wynalazczości rozwijają palacze (papierosów oczywiście!) Dzięki tym wynalazkom straciłem niedawno dotychczasowego przyjaciela, który obecnie na mój widok przechodzi na drugą stronę ulicy, spluwając z obrzydzeniem. Fakt ten miał następujący przebieg. Spotykam kiedyś owego przyjaciela, który mnie gwałtem zaczyna ciągnąć do siebie.

— Wyobraź sobie— szepcze tajemniczo— zrobiłem cudowne odkrycie! Dowiedziałem się, że można używać do papierosów zamiast tytuniu liści chrzanowych. Nazbierałem liści własnoręcznie, ususzyłem, pokrajałem i mam kilka setek wspaniałych papierosów! Chodź na górę, to skosztujesz!

Niezbyt chętnie, ale poszedłem.

Przyjaciel podał mi ostentacyjnie papierosy, zapaliliśmy — pociągnęliśmy i naraz poczęliśmy się krztusić w nieopisany sposób... Oczy powychodziły nam na wierzch, twarze posiniały, a z gardła wydobywały się nieustannie urywane, chrapliwe ryki. Gdy wreszcie po półgodzinnym kaszlu uspokoiłem się cokolwiek, chwyciłem za kapelusz i wybiegłem jak szalony z mocnym postanowieniem nie przestępowania więcej progu mojego wynalazczego eksprzyjaciela.

Od tej pory unikamy się wzajemnie. Oto do czego prowadzą wynalazki wojenne!

*
* *

Wśród licznych bolączek, jakie nas trapią, niepoślednie miejsce zajmuje sprawa mieszkaniowa. Ponieważ kończy się termin wstrzymania eksmisji należy przypuszczać, że w krótkim czasie na szerszych ulicach Lublina zaczną w różnych punktach rozstawiać namioty z papierowej „Zamiastki“ płótna, pod którymi będą koczowały liczne rodziny lubelskie.

Takie rozwiązanie kwestji mieszkaniowej wpłynęłoby dobroczynnie na uproszczenie życia naszego, gdyż możnaby w ten sposób skasować utrzymywanie dużej ilości mebli, koniecznych przy większym mieszkaniu. Mebli tych taki koczujący lublinianin musiałby się pozbywać radykalnie,

nie mając pokusy zastawienia ich w miejskim lombardzie, bowiem i ten powróciwszy z podróży na wschód, również nie może znaleźć dla siebie lokalu w Lublinie.

Temu brakowi mieszkań starają się skutecznie zapobiec właściciele „hotelików prywatnych“. Za jakieś marne 30 — 40 koron dają oni błąkającemu się bezskutecznie od hotelu do hotelu nieszczęsnemu „obywatelowi“ upragniony dach nad głową. Niestety, spotyka ich za to dobrodziejstwo czarna niewdzięczność ze strony ogółu, który nietylko że nie docenia ich usiłowań, ale nazywa ich obelżywym mianem paskarzy... Ha, trudno zasługi świat nie oceni nigdy należycie!

* * *

Wogóle w ostatnich czasach zawisła na paskarskim horyzoncie posępna chmura. Tak się ludziska wyśmienicie przyzwyczaili do wojny, przystosowali do wojennych warunków, a tu masz, znów zawisa nad światem groźba pokoju, i do tego mającego widoki szybkiej realizacji. Wówczas musiałyby wypełznąć z ukrycia niezliczone pary butów z autentycznej skóry, wysunęłyby się skromnie na świat pękate wory z cukrem i kawą. Niezliczone sztuki materjałów i płócien zapełniłyby półki sklepowe kupców bławatnych. Zaczęłyby się te dawne dobre czasy rozmaitych „wyprzedaży“, „jarmarków“ i t. p., a kupcy nasi odzyskaliby dawną swą elastyczność i przyjemny wyraz twarzy. Doprawdy, jakże ponury jest świat od chwili, gdy kupiec za ladą sklepową przestał się uśmiechać do swych odbiorców.

Być może, że wkrótce Lublin pewnego pięknego poranku obudzi się zaskoczony wiadomością o pokoju—i zaczną się te wszystkie cudowne metamorfozy, jakich oczekujemy od pokoju.

Ale Lublina to prawdopodobnie nie wytrąci z równowagi. Bowiem miasto, które znosi cierpliwie takie bruki, takie oświetlenie, jakie są w Lublinie, miasto które z olimpijskim spokojem traktuje brak kanalizacji, nie pozwoli się wytrącić z równowagi wiadomością o pokoju.

Z. L.

Lublin, na początku października 1918.

„Reklama jest siłą handlową, która w ciągu lat ostatnich stała się jednym z najpotężniejszych czynników rozwoju wielu pierwszorzędnych i zyskownych przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych“.

Z „Encyklopedji Handlowej“ Orgelbranda, tom II.

Dział informacyjny.

Według stanu faktycznego z października 1918 r.

DZIAŁ KOŚCIELNY.

Ksiądz kanonik *Zenon Kwiek*, Administrator Djecezji Lubelskiej.

Kapituła Katedry Lubelskiej.

PRAŁACI:

1. Dziekan *ks. Władysław Koglarski*, K. Ś. T.
2. Archidjakon, *ks. Antoni Noiszewski*, M. Ś. T.
3. Kustosz, *ks. Józef Pruszkowski*, K. Ś. T.
4. Scholastyk, *ks. Ignacy Mech*, K Ś. T.

KANONICY:

5. *ks. Konstanty Szyszkowski*, K. Ś. T.
6. *ks. Karol Dębiński*, D. Ś. T.
7. *ks. Ludwik Kwiek*, M. Ś. T.,
8. *ks. Adolf Pleszczyński*, K. Ś. T.
9. *ks. Tadeusz Osiński*.
10. *ks.. Zenon Kwiek*, M. Ś. T.
11. *ks. Józef del Campo Scipio*, K. S. T.
12. *vacat*

Kapituła Kollegiaty Zamojskiej.

PRAŁACI

1. Dziekan, *vacat.*
2. Kustosz, *ks. Leon Wydżga.*
3. Scholastyk, *vacat.*

KANONICY.

4. *ks Wincenty Hartman.*
5. *ks Adolf Majewski.*
6. *vacat*
7. *vacat.*

Konsystorz Lubelski

Sędzia Ordynaryjny, Biskup Djecezji Lubelskiej.
Sędzia Surrogat, *ks. Władysław Koglarski*
Regens kancelarji, *ks. Ludwik Kwiek.*
Sekretarze: 1. *ks. W. Kościelniakowski.*
2. *ks. Fr. Tylus.*
Archiwista, *vacat.*
Obrońca nierozerwalności małżeństwa, *ks. W. Kościelniakowski.*

DZIEKANI:

Puławski, *ks. Ryszard Słapczyński*,
proboszcz parafji Włostowice.
Biłgorajski, *ks. Czesław Koziołkiewicz*,
proboszcz parafji Biłgoraj.
Chełmski, *ks. Wincenty Hartman*,
proboszcz parafji Chełm.
Hrubieszowski, *ks. Melchior Juściński*,
proboszcz parafji Hrubieszów.
Janowski, *ks. Józef Scipio del Campo*,
proboszcz parafji Kraśnik.
Krasnostawski, *ks. Adam Decyusz*,
proboszcz parafji Krasnystaw.
Lubartowski, *ks. Józef Adamczyk*,
proboszcz parafji Niemce.
Lubelski, *ks. Ignacy Mech*,
proboszcz parafji Kalinowszczyzna.
Tomaszowski, *ks. Juljan Bogutyn*,
proboszcz parafji Tomaszów.
Zamojski, *ks. Andrzej Wadowski*,
proboszcz parafji Szczebrzeszyn.
Bialski, *ks. Feliks Ostojski*,
proboszcz parafji Janów Podlaski.
Garwoliński, *ks. Wincenty Supren*,
proboszcz parafji Garwolin.
Konstantynowski, *ks. Marceli Glinka*,
proboszcz parafji Janów..

Łukowski, *ks. Dr. Karol Dębiński,*
proboszcz parafji Łuków.
Radzyński, *ks. Tadeusz Osiński,*
proboszcz parafji Radzyń.
Siedlecki, *ks. Józef Kobyliński*
proboszcz parafji Siedlce.
Sokołowski, *ks. Stanisław Retke,*
proboszcz parafji Sokołów.
Węgrowski, *ks. Ignacy Jasiński,*
proboszcz parafji Korytnica-Węgrowska.
Włodawski, *ks. Ludwik Romanowski,*
proboszcz parafji Włodawa.

Seminarjum Lubelskie.

Regens, *ks. Antoni Noiszewski*
Wice-Regens, *ks. Antoni Skowronek*
Profesorowie: *ks. Józef Pruszkowski,* K. Ś. T.
ks. Edward Jankowski, M. Ś. T.
ks. Włodzimierz Mentzel.
ks. Antoni Zawistowski, M. Ś. T.
ks. Ludwik Zalewski.
ks. Antoni Poboży.
ks. Kazimierz Gostyński.

Kościoły parafjalne i filjalne w Lublinie.

Katedra i zarazem parafja 1-a św. Jana.
Proboszcz — Kapituła Lubelska.
Vice-Kustosz Katedry — Ks. *Wacław Kościelniakowski.*
Wikarjusze pełniący kolejno obowiązki proboszcza:

1. *Ks. Jan Michalewski.*
2. *Ks. Jan Szlachetka.*
3, *Ks. Czesław Zmysłowski.*
4. *Ks. Franciszek Tylus.*
5. *Ks. Edward Nowosielski.*
6. *vacat.*

Parafja II-ga Nawrócenia św. Pawła.
Proboszcz, *ks. Józef Pruszkowski.*
Wikarjusze: 1. *ks. Stanisław Samorek,*
2. *ks. Teodor Cybulski.*
3. *ks. Henryk Cybulski.*
Delegowany do pomocy, *ks. Piotr Stodulski.*

Parafja III-ia św. Agnieszki na Kalinowszczyźnie.
Proboszcz, *ks. Ignacy Mech.*
Wikarjusz, *ks. Józef Groszek.*

Kościół parafjalno-filjalny św. Mikołaja na przedm. Czwartek.
Proboszcz, *ks. Antoni Pajdowski.*

Kościół św. Ducha.
Rektor, *ks. Włodzimierz Mentzel.*

Kościół św. Stanisława B. M. (po-Dominikański).
Rektor, *ks. Stanisław Kamiński.*

Kościół św. Trójcy (na Zamku).
Kapelan *vacat.*

Kościół św. Piotra i Pawła (po-Kapucyński).
Rektor, *ks. Jan Ziółkowski.*

Kościół św. Józefa (po-Karmelicki).
Rektor, *O. Antoni Foszczyński, Karmelita.*

Kościół Wniebowzięcia N. M. P. (po-Wizytkowski).
Rektor, *ks. Jan Władziński.*

Kościół św. Piotra (po-Bernardynek).
Rektor, *ks. Kazimierz Gostyński.*

Kościół Niep. Pocz. N. M. P. (przy szpitalu św. Wincentego).
P. o. kapelana, *ks. Franciszek Tylus.*

Kościół Przemienienia Pańskiego (Seminaryjski).
Rektor, *ks. Antoni Noiszewski.*

Kościół św. Jana Bożego (po-Bonifraterski).
Kapelan, *ks. Eugeniusz Szucki.*

Kościół św. Michała Archanioła na Bronowicach.
Kapelan, *ks. Piotr Stodulski.*
Delegowany do pomocy, *ks. Ignacy Brzozowski.*

RADA MIEJSKA.

PREZYDENT: Jan Turczynowicz.
WICEPREZYDENCI: I. Czesław Szczepański.
II. Stanisław Dylewski.

RADNI:

KURJA I-a.

Ks. Krasuski Florjan, Turczynowicz Jan, dr. Modrzewski Jan, Kuliński Mieczysław, Borkowski Juljan, Moritz Wacław, Wyszyński Aleksander, Szczepański Czesław, Wodzinowski Feliks, dr. Brzeziński Adam, Arlitewicz Józef, Kuczyński Alojzy.

KURJA II-a.

Miller Teodor, Mastalerz Kazimierz, Szolc Gustaw, Kipman Jakób, Nisenbaum Luzor, Goldman Chuna, Frank Bencion, Fajnzylber Izrael, Altman Szloma, Herszman Jakób, Klajn Zacharjasz, Elfenbein Noech.

KURJA III-a.

Dr. Majewski Adam, Borkowski Stanisław, Radzki Adolf, ks. Stodulski Piotr, Korsak Aleksander, Skurzyński Władysław, Czajkowski Bronisław Węgrzecki Walery, Pignan Jan, Finkelsztein Saul, dr. Zajdenman Mojżesz, Tenenbaum Berek.

KURJA IV-a.

Moskalewski Feliks, Kozubowski Feliks, Dylewski Stanisław, Górski Telesfor, Radzikowski Wacław, Świerczewski Kazimierz, Osiński Saturnin, Hilsberg Aleksander, dr. Tenenbaum Hersz, Kacenelenbogen Izrael, Rechtszaft Henoch, Frank Abram Hersz.

KURJA V-a.

Kussyk Stanisław, Sielski Franciszek, Kubecki Ignacy, Kunicki Władysław, Dreszer Zygmunt, Chyła Józef, Fenert Franciszek, Jensen Feliks, Woźniak Józef, Nałęcz Jan, Sztrygler Eljasz, Langfus Chaim.

MAGISTRAT m. LUBLINA.

Prezydjum Magistratu.

Prezydent miasta Jan Turczynowicz, I Wiceprezydent Czesław Szczepański, II Wiceprezydent Stanisław Dylewski.

WYDZIAŁY MAGISTRATU.

Kancelarja Rady Miejskiej.

Sekretarz, Olendzki Stanisław.

Prezydjalny.

Sekretarz: Kochański Tadeusz, referent biura karnego Zworowski Franciszek.

Kancelarja Główna.

Naczelnik, Radliński Leon (jun.), referent Błażejewicz Zygmunt, dziennikarz główny: Majewski Konstanty, ekspedytor: Wacław Zysk, archiwista Rzepecki Juljusz.

Sekcja Kwaterunkowa.

Sekretarz: Garwoliński Maurycy.

Gospodarczy.

Szef wydziału, radca Magistratu, Nurowski Roman, referent Cichocki Adolf.

Inspektorzy targowi: Radliński Leon (sen.) Harasiewicz Jan.

Plantacje miejskie: gospodarz — vacat, ogrodnicy miejscy — Bendkowski Stanisław, Sokołowski Jakób.

Straż ogniowa: Komendant kap. Jastrzębski Konstanty, Sierżant Kubala Jacenty, koniuszy Ambroziewicz Władysław.

Tabor asenizacyjny: zarządzający Wieliczko Franciszek.

Finansowy.

Szef Wydziału—Ślaski Roman, referent Waśniewski Stefan, kontroler podatku konsumcyjnego—Adamski Władysław.

Sekwestratorzy: Roszkowski Ludwik (starszy), Szczerbik Bolesław, Wdowiak Ignacy, Wojtczuk Bronisław, Derecki Bolesław, Perkowski Wacław, Maśny Mieczysław, Grende Edward, Waś Paweł.

Kasa: kasjer Władich Adam, buchalter Rataj Jan, pom. kasjera Litwiński Eugenjusz, rachmistrz Waszczuk Józef.

Przemysłu i Ruchu Ludności.

Sekretarz: Bieliński Bronisław, pomocnik Zakrzewski Stanisław.

Milicja miejska.

Biuro naczelnika (Początkowska № 7). Naczelnik Milicji: Makowski Tytus, pom. admin. Sokołowski Paweł, pom. techn. Hofman Karol, sekretarz Musiełło Andrzej.

I Komisarjat Milicji.

(Św. Duska № 16) Komisarz: Kozakiewicz Adolf, sekretarz Buszko Antoni.

II Komisarjat Milicji.

(Lubartowska) Komisarz: Rust Józef, podkomisarz Krzesiński Feliks, sekretarz: Florek Wawrzyniec,

III Komisarjat Milicji.

(Ul. Foksal) Komisarz: Kornacki Gracjan, podkomisarz Wierucki Juljusz, sekretarz: Dolak.

Wydział Śledczy.

Kierownik: Trąbczyński Adam, referent Kamiński Leon.

Areszt Miejski.

Zarządzający: Cynko F.

Sanitarny.

Naczelny lekarz miejski dr: Garbaczewski Marcin, lekarze dzielnicowi: dr. Leśkiewicz Teofil, dr. Kozłowski Zygmunt, dr. Jankowska Marja i dr. Szewczykowski Jan, referent Warakomski Aleksander.

Laboratorjum miejskie.

Kierownik: Spasowicz Tomasz, laborantka: Modrzewska Halina.

Bezpłatne ambulatorjum miejskie.

Kierownik ambul. zastępca dr. Jaworski, felczer Czech Władysław.

Kamera dezynfekcyjna.

Lekarz chorób epidemicznych vacat, felczer Franaszczuk, dozorca Kaliniak Stanisław, mechanik: Myśliwiec Grzegorz.

Weterynaryjny.

Naczelny lekarz weterynarji: Guzowski Józef, pomocnik: lek. wet. Górski Stanisław, miejscy lekarze weterynaryjny Stodolnicki Witold, Drue Edward i p. o. sekretarza Łuniewski Tomasz.

Pomocy Społecznej.

Szef wydziału Rubaszkiewicz Sławomir.

Budowlany.

Architekt miejski: Dygat Antoni, inżynier miejski Heine Michał. Konduktorzy robót budowlanych—Orłowski Wacław i Kosiorkiewicz Stefan, sekretarz Zbroja Władysław.

Aprowizacyjny.

Naczelnik Biura: Papiewski Franciszek, zastępca: Piechota Józef, główny buchalter: Gindifer Bazyli, kasjer: Bieliński Albin, kierownik ekspedycji: Komorowski Aleksander, starszy kontroler: vacat, sekretarz: Scholtz Stefan.

Biuro Rozdawnictwa Kart.

Kierownik: Scheur Edmund, pomocnik: Szymański Stanisław.

Biuro prasowe magistratu.

Kierownik: Olendzki Stanisław.

Rozkład Biur Magistratu.

Wydział Aprowizazyjny	Gabinet naczelnika biura	pokój	№ 13	I piętro
	Ekspedycja . . .	„	№ 15	„ „
	Kasa	„	№ 10	„ „
	Rozdawnictwo kart Ekspedycja	„	№ 2	parter
	„ „ Kierownik.	„	№ 3	„
Archiwum	. . . .	„	№ 7	„
Wł. Budowlany	. . . .	„	№ 11	I piętro
Wydział Finansowy	Gabinet Szefa biura wydziału.	„	№ 20	II „
	Kancelarja Sekwestratorów .	„	№ 19	II „
	Stemplowanie biletów teatral.	„	№ 18	II „
Wł. Gospodarczy	Gabinet szefa radcy Nurowskiego i biuro wydziału .	„	№ 16	I „

Kasa Magistratu (Wł. Finansowy) . . .	pokój № 1 parter
Sekcja Kwaterunkowa	„ № 6 „
Kancelarja Rady Miejskiej	„ № 18 II piętro
Naczelnik Milicji	ul. Początkowska 7.
Kancelarja Główna	pokój № 18 II piętro
Wł. Przemysłu i Ruchu Ludności . . .	„ № 9 parter
Kancelarja Prezydjalna	„ № 22 II piętro

„ „ Referat Karny - przy biurze Naczelnika Milicji.

Wł. Pomocy Społecznej Krak. Przedm. 78.

Wł. Sanitarny	pokój № 8 parter

Wł. Śledczy Milicji na I piętrze wejście od strony Targu.

Wł. Weterynaryjny	pokój № 27 II piętro

Pogotowie Ratunkowe.

Kurator—Prezydent miasta; Sekretarz T. Kochański — Magistrat pokój № 4, na parterze.

Królewsko-Polski Sąd Apelacyjny w Lublinie.

(Gmach b. gimnazjum męskiego, ul. Namiestnikowska).

Prezes: Ignacy Steliński. *Wice-prezes*: Tadeusz Kostecki, *Sędziowie:* Stanisław Brzeziński, Aleksander Hilsberg, dr. Kazimierz Jaroszewicz, Marjan Krassowski, Władysław Modrzewski, Aleksander Niewiarowski, Józef Nowicki, Władysław Piaszczyński, Franciszek Szymański, *Sekretarze*: Feliks Bóbr (wydziału karnego), Karol Pankowicz (wydziału cywilnego).

Urząd prokuratorski Sądu Apelacyjnego.

Prokurator: Antoni Żychliński (ul. 3 Maja 20). *Podprokuratorzy:* Franciszek Falkiewicz (ul. Niecała 18), Bolesław Zawadzki (ul. Krak.-Przedm. 70). *Sekretarz:* Tomasz Weroczy.

KRÓLEWSKO-POLSKI SĄD OKRĘGOWY w LUBLINIE.

(Gmach b. gimnazjum męskiego, ul. Namiestnikowska).

Prezes: Wacław Salkowski.

Wiceprezesi: Władysław Muszyński i Zygmunt Seyda.

Sędziowie: Stanisław Kalinowski, Dominik Kochański, Adam Łaparewicz, Władysław Majewski, Stanisław Orłowski, Stanisław Wróblewski, Mieczysław Zieliński i Stanisław Bokiewicz.

Sędziowie śledczy: Mieczysław Eudrygiewicz (ul. Niecała 9 m. 12), Henryk Grymiński (ul. Kapucyńska 2), Alfons Głowacz (ul. Wieniawska 64), Leon Łukaszewicz (ul. 3 Maja 10).

Sekretarze: Zygmunt Bownik (wydziału presydjalnego); Włodzimierz Kowalski (wydziału Karnego); Marjan Rauch (wydziału cywilnego),

Urząd prokuratorski Sądu Okręgowego.

Prokurator: Józef Gałęziewicz Okopowa 23 m. 12),

Podprokuratorzy: Józef Skolimowski (Szopena 3), Józef Młodecki (Powiatowa 5), Heljodor Wierzejski (Złota 6), Adam Xiężopolski

(3 Maja 8), Marjan Olechnowicz (3 Maja 7), Stanisław Stępowski (Namiestnikowska 34), Stanisław Klott (Ewangelicka 8 m. 4), Ignacy Bęski (Bernardyńska 18),

Sekretarz: Piotr Gozdek.

Sądy pokoju.

I Okręg ulica Królewska № 19, Sędzia — **Juljan Korsak** Sekretarz **Kazimierz Gwardak**. Ulice: Bernardyńska, Bychawska, Dworzec kolejowy, Dolna Panny Marji, Foksal, Górna, Graniczna T. Kościuszki (Gubernatorska), Krakowskie-Przedmieście №№ parzyste, Kołłątaja, Kapucyńska, Kozia, Królewska №№ nieparzyste, Lipowa, Miedziana, Okopowa, Ogród Bronowicki, Pijarska, Przechodnia, Plac Bychawski, Rusałka, Rzeźnia miejska (Bronowice) Sądowa, Szopena, Szpitalna, Wesoła, Zamojska, №№ nieparzyste do („Kogutka") № 17, zaś za („Kogutkiem") № 17, obydwie strony. Żmigrod.

II Okręg ul. Rynek № 14. Sędzia **Ksawery Marcinkowski**. Sekretarz **Władysław Kobyliński**. Ulice Archidjakońska, Bramowa, Cyruliczna, Dominikańska, Furmańska, Grodzka, Jezuicka, Jateczna, Krawiecka, Kowalska, Krzywa, Kalinowszczyzna, Królewska №№ nieparzyste, Misjonarska, Ś-go Mikołaja, Nowa, Nadstawna, Olejna, Podwal, Pałac Biskupi, Podzamcze, Ruska №№ parzyste, Rybna, Rynek, Szeroka, Szambelańska, Wązka, Zamkowa, Złota, Zamojska do („Kogutka") №№ parzyste.

III Okręg ul. Krakowskie-Przedmieście № 60. Sędzia **Kazimierz Zieliński**. Sekretarz **Stanisław Pasierbowicz**. Ulice: Bonifraterska, Browarna, Cicha, Chmielna, Czysta, Czwartek, Ewangelicka, Jasna, Krótka, Krakowskie-Przedmieście №№ nieparzyste i ulica Lubartowska, 3 Maja (Czechowska) Niecała, Ogród miejski Saski, Ogrodowa, Probostwo, Początkowska, Powiatowa, Radziwiłłowska, Ruska №№ nieparz. Szewcka, Ś-to Duska, Spokojna, Szkolna, Targ za Magistratem, Targ przy Lubartowskiej, Targowa, Wysoka, Wieniawa, Zielna, Zielona.

IV Okręg ul. Rynek № 12. Sędzia **Juljan Borkowski**, Sekretarz: **Aleksander Jedenak** rozpatruje wyłącznie: 1) przestępstwa o małoletnich, 2) opieki.

Sąd gminny III Okręgu pow. Lubelskiego na Tatarach. Sędzia: **Czesław Szczepański**. Sekretarz: **Franciszek Racinowski**. Cementownia „Firlej", Cmentarz żydowski, Łąki majątku Tatary, Folwark Ponikwoda, Folwark Sierakowszczyzna, Cment. Prawosławny, Fabryka Eternitu (dachówek). Młyn Krausse Przemysłowa, Wieś Tatary, Tatary poduchowne, Zamojska, zaczynając od Przemysłowej №№ parzyste do fabr. Moritza i za fabrykę, do rzeki Czerniejówki.

Sąd gminny IV Okręgu pow. Lubelskiego (Rury Brygidkowskie), Sędzia **Henryk Sachs**. Sekretarz **Władysław Schejbal**. Bielszczyzna, Bronowice (oprócz rzeźni i ogrodu) Bychawska za domem Izraelity w stronę południową. Cegielnia maj. Lemszczyzna, Czechówki (i przedm. Zawadzie), Cukrownia, Dziesiąta, Folwark Lemszczyzna, Fabryka Księżyckiego, Fabr. Plage i Laśkiewicz, Gazownia, Klinkiernia, Kośminek, b. Monopol wódczany, Osada Wieniawa, Rury św. Ducha, Rury Jezuickie, Rury Brygidkowskie i ulice przy nich: Orla, Krucza, Konopnicka, Stacja Wodociągów, Namiestnikowska od domów pp. Wędrowskiego i Jermakowskiego, w stronę południowo-zachodnią, Rektyfikacja, Stacje Towarowe, Wieś Lemszczyzna.

SZKOŁY i ZAKŁADY NAUKOWE.

Uniwersytet lubelski.

Gmach Seminarjum, przy ul. Zamojskiej.

SEMINARJA NAUCZYCIELSKIE.

Trzyletnie Seminarjum Nauczycielskie,

Namiestnikowska 37.

Lubelskie 4-roletnie Seminarjum Nauczycielskie dla kobiet i mężczyzn,

pozostające pod kierownictwem Stow. Nauczycielstwa Polskiego i Zjednoczonych Ziemianek Lubelskich,

Namiestnikowska 16.

Kursy pedagogiczne dla kobiet,

Ogrodowa 10.

OGÓLNOKSZTAŁCĄCE MĘSKIE.

8-io klasowa Handlowa.

ul. Bernardyńska, dom własny.

Dyrektor Szkoły, *L. Kowalczewski.*
Sekretarz, *Z. Tramecourt.*

Wyższa Szkoła Realna 8-mioklasowa

(Zrzeszenia Nauczycieli).
Imienia *Hetmana Jana Zamoyskiego*—Ogrodowa 10

Dyrektor: *Ks. Kazimierz Gostyński.*
Sekretarz: *Krystyna Czarnecka.*

8 - klasowa Lubelska filologiczna

Wieniawa, ul. Króla Leszczyńskiego.

Dyrektor, *J. Arlitewicz.*
Sekretarz, *S. Ostrowski.*

8-klasowa Szkoła Polska filologiczna im. Staszica.

ul. Żmigrod, róg Królewskiej.

Dyrektor, *Gr. Chmielewski.*
Sekretarz, *W. Tramecourt.*

Szkoła Początkowa im. Tadeusza Kościuszki,

Zamojska 17.

Szkoła przygotowawcza Zygmunta Kiedrzyńskiego,

ul. 3-go Maja 18.

Szkoła przygotowawcza E. Rożańskiej,

Żmigród 3.

Szkoła przygotowawcza Ad. Lecewiczówny,
Krak.-Przedm. 36.

OGÓLNOKSZTAŁCĄCE ŻEŃSKIE.

8-klasowe Gimnazjum Filologiczne z programem szkół męskich Aleksandry Radzikowskiej,
Królewska 15.

8-klasowe Gimnazjum Filologiczne H. Czarnieckiej,
Bernardyńska 13.

Gimnazjum Filologiczne Wacławy Arciszowej,
Radziwiłłowska 3.

8-klasowe Gimnazjum Realne Sobolewskiej,
Foksal 10.

8-klasowa Szkoła Handlowa W. Kunickiego,
Namiestnikowska 37.

Zakład froeblowski i szkoła ochroniarek J. Millerówny.
Krak.-Przedm. 24.

Zakład Wychowawczy Pp. Urszulanek,
gmach po-Wizytkowski.

Kursy wieczorne dla pracownic C. Kuncewiczowej,
Namiestnikowska 37.

Zakład wychowawczy freblowski z oddziałem nauczania i szkołą ochroniarek Marji Papiewskiej,
Niecała 8.

SZKOŁY ZAWODOWE.

Szkoła Muzyczna im. Stanisława Moniuszki, Lubelskiego Tow. Muzycznego,
Gmach Teatru Wielkiego.

Dyrektor *Bronisław Strzyżykowski.*

Szkoła Rzemieślnicza imienia Stanisława Syroczyńskiego.

Wieniawa, ul. Króla Leszczyńskiego № 2, (dom daw. Frydry).

Dyrektor szkoły, *Stanisław Rummel.*

Szkoła Handlowa wieczorowa,

Bernardyńska, gmach Szkoły Handlowej Męskiej.
Dyrektor, *T. Sauter.*
Sekretarz, *Z. Tramecourt.*

Szkoła Rzemieślnicza Wieczorowa.

Bernardyńska, gmach szkoły Handlowej Męskiej.

Opiekun, *W. Steinbrich.*

Kursa Handlowe wieczorowe

Staraniem Towarz. Wzaj. Pomocy Pracow. Handl. i Przem. m. Warszawy, Oddziału w Lublinie,

w Gmachu Szkoły Handlowej męskiej (Bernardyńska).

Kierownik kursów: *T. Wierzbicki.*
Sekretarz *Mieczysław Wizor.*

Kursy buchalteryjne im. H. Sulimierskiego.

Namiestnikowska 28.

Kierownik, *Sławomir Lübek.*

Polska Szkoła Zawodową Żeńska.

Lipowa 3.

5-cioklasowa Artystyczna Szkoła Rzemiosł dla dziewcząt chrześćjańskich Reginy Sroczyńskiej-Ptaszyńskiej,

Szopena № 1.

Kursa nauk ekonomicznych i handlowych oraz stenografji Sekułowicza.

Ogrodowa Nr. 10.

Lubelska Szkoła Języków.

Ogrodowa Nr. 10.

Szkoły Początkowe Miejskie.

I przy Katedrze—kierowniczka *Wołłodkówna Leokadja.*
II przy katedrze—kierowniczka *Bartoszewska Balbina.*
III ul. Złota № 1—kierowniczka *Kubicka Marja.*
IV ul. Lubartowska 24—kierowniczka *Mandelkernowa Łaja.*
V ul. Lubartowska 18—kierowniczka *Szlatmanowa Salomea.*
VI ul. Ruska (przy cerkwi)—kierownik *Oleszek Kazimierz.*
VII ul. Miedziana 4—kierowniczka *Zielińska Zofja.*
VIII ul. Dolna P. Marji 8—kierownik *Kaczkowski Stanisław.*
IX ul. Namiestnikowska 16—kierowniczka *Pleszczyńska Teresa.*
X ul. Tatarska 6 (Kalinowszczyzna)—kierownik *Brodzki Eugeniusz.*
XI ul. Foksal 45—kierownik *Burzyński Stanisław.*
XII ul. Jezuicka, Dom Zarobkowy — kierowniczka *Rajdecka Stanisława.*
XIII ul. Okopowa 28—kierownik *Lisowski Juljan.*
XIV ul. Dziesiąta—kierowniczka *Tomaszunasowa Marja.*
XV ul. Kośminek.
XVI ul. Bronowice— „ *Judejkowa Helena.*
XVII ul. Cukrownia— „ *Najdeckerowa Bronisława.*
XVIII ul. Wieniawa—kierownik *Wyszomirski Franciszek.*
XIX ul. Czechówka—kierowniczka *Orłowska Józefa.*
XX ul. Rury Jezuickie— „ *Wojewódzka Janina.*
XXI ul. Namiestnikowska 33—kierowniczka *Tosio Otylja.*
XXII ul. Bychawska 22—kierowniczka *Wiśniewska Anna.*
XXIII ul. Lubartowska 24—kierowniczka *Frajbergerówna Chaja Mirla*
XXIV ul. Lubartowska 18—kierowniczka *Borowska Paulina.*
Ewangielicka, ul. Powiatowa.

Wykaz polskich instytucji społecznych, kulturalnych i finansowych, działających w m. Lublinie.

Bank Handlowy w Warszawie, oddział w Lublinie.
Bank Handlowy w Łodzi, Oddział w Lublinie.
Bank Ziemi Polskiej.
Bank Związku Spółek Zarobkowych, filja w Lublinie.
Biblioteka Centralna.
Chrześcijańskie Stowarzysz. Właścicieli nieruchomości w Lublinie.
Centralne Towarz. Rolnicze.
Czytelnia Lubelska.
Drugie Lubelskie Tow. Pożyczkowo-Oszczędnościowe.
Drugie Lubelskie Stow. Wzajemnego Kredytu.
Galicyjski Ziemski Bank Kredytowy, filja w Lublinie.
Związek Katolicki Kobiet Polskich.
Kasa Przemysłowców Lubelskich.
Koło Lublinianek.
Kasa przezorności pracowników Lub. Tow. Poż. Oszczędnościowych.
Koło Nauczycielstwa ludowego pow. lubelskiego.
Klub społeczny w Lublinie.
Klub kobiet.
Lubelskie Towarzystwo Cyklistów.
Lubelskie Tow. Rolnicze.
Lubelskie Pogotowie Ratunkowe.
Lubelskie Stowarzyszenie Spożywcze.
Lubelskie Tow. Pożyczkowo-Oszczędnościowe.
Lubelskie Tow. Pożyczkowo-Oszczędnościowe dla drobnego przemysłu i handlu.
Lubelskie Tow. Wzajemnego Kredytu.
Lubelskie Tow. Dobroczynności.
Lubelskie Tow. Przyjaciół Uczącej się młodzieży.

Lubelska Kasa przezorności na wypadek śmierci.
Lubelskie Tow. prawidłowego myśliwstwa.
Obowiązkowa Pomoc Tow. Wzajemnej Pomocy na wypadek śmierci.
„Opał” Stow. Chrześcijańskich konsumentów.
Polska Macierz Szkolna.
Polskie Stow. katolickiej Młodzieży rękodzielniczej i robotniczej,
Polski Związek Zawodowy pracownic w Lublinie.
Polski Klub szachistów w Lublinie.
Resursa kupiecka w Lublinie.
Stowarzyszenie nauczycielstwa polskiego w Lublinie.
Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich.
Stowarzyszenie spożywcze kupców chrześc. m. Lublina.
Stowarzyszenie techników.
Stowarzyszenie wzajemnej pomocy b. pracowników kolejowych na drogach żelaznych.
Syndykat ekonomiczny.
Stowarzyszenie Budowlane.
Stowarzyszenie spożywcze „Sklep ziemianek”.
Stowarzyszenie spożywcze Pracowników Magistratu m. Lublina.
Stowarzyszenie lokatorów m. Lublina.
Stowarzyszenie wychowańców wyższych szkół handlowych.
Stowarzyszenie sług w Lublinie pod wezwaniem św. Zyty.
Stowarzyszenie spożywcze „Zgoda” przy cukrowni „Lublin”.
Stowarzyszenie dla nadzoru nad kotłami parowymi w Lublinie.
Stow. Opieki nad dziewczętami pod weżwaniem św. Rodziny.
Stowarzyszenie spożywcze „Jutrzenka”.
Stowarzyszenie spożywcze „Gwiazda” przy cukrowni w Lublinie.
Stowarzyszenie emerytalne pracowników prywatnych w Król. Polsk.
Stowarzyszenie spożywcze „Jedność robotnicza”.
Schronisko dla nauczycielek im. Wiktorji Michelis.
Towarzystwo pożyczkowo-oszczędnościowe robotników lub. chrześcijańskich.
Tow. bibljoteki publicznej im. Hier. Łopacińskiego.

Tow. gimn. „Sokół".
Tow. kredytowe ziemiańskie w Król. Pol.
Tow. prawnicze w Lublinie.
Tow. Farmaceutów Król. Pol.
Towarzystwo współdzielcze „Praca".
Towarzystwo przemysłowców Król. Polskiego.
Towarzystwo Krzewienia Oświaty.
Towarzystwo wzaj. pomocy pracowników handlowych i przemysłowych m. Warszawy oddział w Lublinie.
Towarzystwo opieki nad zabytkami przeszłości.
Tow. Muzyczne w Lublinie.
Warszawski Związek Stowarzyszeń spożywczych. Oddział w Lublinie.
Związek ekonomiczny kolon. spoż. kupców chrześcijańskich.
Związek rolniczy włościański pow. lubelskiego.
Związek Ziemian w Warszawie, oddział w Lublinie.
Związek kupców lubelskich.
Związek handlowy Stow. Budowlanych.
Związek właścicieli gorzelni w okupacji austro-węg.
Związek aprowizacyjny handlowo-przemysłowych instytucji lubelskich.
Związek pracowników Stow. współdzielczych.
Zrzeszenie Naucz. polskich szkół początkowych.
Zrzeszenie geometrów.
Zrzeszenie właścicieli lasów.

Cechy rzemieślnicze w Lublinie.

W Lublinie istnieją następujące cechy rzemieślnicze.

Bednarski.
Blacharski.
Ciesielski.
Fryzjerski.
Garncarsko-kaflarski.
Kowalski.
Kominiarski.
Krawiecki,
Murarski.
Malarsko-lakierniczo-pozłotniczy.
Młynarski.
Piekarski.
Rzeżniczy.
Rymarsko-siodlarsko-rękawiczniczo-tapicerski.
Szewcki.
Ślusarski.
Stolarski.
Wędliniarski.

Związki zawodowe w m. Lublinie.

W Lublinie działają następujące Związki zawodowe.

Cukrowników.
Drukarzy.
Elektrotechników.
Służby hotelowej.
Krawców.
Kelnerów.
Kucharzy.
Murarzy.
Piekarzy.
Przemysłu drzewnego.
Przemysłu metalowego.
Szewców.
Woźnych.

Lekarze praktykujący w Lublinie.

Anasiewicz, Krak.-Przedm. 36; chirurgja.
Arnsztajn, Złota 2; chor. wewnętrzne.
Biernacki, Kołłątaja 3; choroby wewnętrzne.
Brzeziński, Krak.-Przedm. 49; dentysta.
Bobrowska, Namiestnikow. 19; chor. wewnętrzne i kobiece.
Bronsztein, Krak.-Przedm. 30; (przejściowo).
Cynberg, Rynek 1; chor. wewnętrzne.
Czarnecki, Niecała 20; chirur.
Czerwiński, Namiestnikowska 11; chor. kobiece i akuszerja.
Ciszewski, Krak.-Przedm. 48.
Celarek, Szopena 15: bakterjologja.
Dobrucki, Kapucyńska 3; chirurgja.
Dziemski, Początkowska 10; wewnętrzne.
Drożdż, 3 Maja 8; nerwowe i umysłowe.
Garbaczewski, Kr.-Przedm. 58; wewnętrzne.
Goldkraut, Krak.-Przedm. 78a.
Jaczewski, Namiestnikow. 13; weneryczne i skórne.
Jankowski, Namiestnikow. 14; chirurgja i ortopedja.
Jankowska, Namiestnikow. 14; dziecinne i kobiece.
Jarnuszkiewicz, Szopena 5; wewnętrzne.
Jasiński, Krakow.-Przedm. 48; dziecinne.
Jaworowski, Krak.-Przedm. 58; dziecinne i kobiece.
Jaworski, Namiestnikowska 27; chirurgja.
Kiełczewski, Kołłątaja 5; wewnętrzne.
Korczak, Królewska 10; wewnętrzne, dziecinne.
Kozłowski, Szopena 1; weneryczne, skórne.
Kerszman, Bernardyńska 16; (przejściowo).
Klarner, Krakow,-Przedm. 56; wewnętrzne.
Lewin, Bernardyńska 16, (przejściowo).
Leśkiewicz, Krak.-Przedm. 48; dziecinne, wewnętrzne.
Majewski, Krak.-Przedm. 52; chirurgja.
Modzelewska, Szopena 11; dziecinne.
Mesz, Bernardyńska 12; uszy, nos, gardło.
Modrzewski, Niecała 12; chirurg.
Pawłowski, Kościuszki 5, wewnętrzne.
Prusak, Krak.-Przedm. 21; wewnętrzne.
Płaczkiewicz, Konopnicka 14; wewnętrzne.
Rogoziński, Namiestnikow. 13; chirurg.

Rozen, Radziwiłłowska 3; chirurg.
Rozyner, Początkowska 4; (przejściowo)
Staniszewski, Szpitalna 9; wewnętrzne.
Stano, Bernardyńska, 3; uszy, nos, gardło.
Szewczykowski, Foksal 16; wewnętrzne.
Sitkowski, Szopena 7; wewnętrzne roentg.
Sobolewski, Początkowska 14; psychjatr. i nerwowe.
Stodulski, Fabryczna Bronowice (przejściowo).
Skibiński, Niecała 9, okulist.
Tołwiński W., Namiestnikowska 35; wewnętrzne.
Tołwiński K., Namiestnikowska 35; wewnętrzne.
Tymiński, Krak.-Przedm. 10; akuszerja, kobiece,
Tenenbaum, Krak.-Przedm 55; wewnętrzne.
Talko, Żmigrod 6; okulistycz. i uszy.
Tor, Krak.-Przedm. 66; wewnętrzne.
Wysokiński, Krak.-Przedm. 66; weneryczne.
Wąsowski, Namiestnikowska 16; wewnętrzne.
Wójtowski, Rynek 7.
Zajdenmann, Kr.-Przedm, 48; okulistyk.

Adresy lubelskie.

Adwokaci przysięgli:

Ciświcki Teofil. Kr.-Przedm. 56
Czarnowski Antoni, 3 Maja 6.
Czerwiński Maciej, Powiatow. 1
Eustachiewicz Stanisław, Namiestnikowska 25.
Głuchowski Stefan, Chopina 7,
Gołemberski Stanisław, 3 Maja 12.
Jarosławski Marjan, Kr.-Przed.
Kuczyński Stanisław, Namiestnikowska 16.
Piasecki Zdzisław.
Puchniarski Jan, 3 Maja 8.
Sekutowicz Bolesław, Cicha 5.
Tor Bolesław, Kr.-Przedm. 66.
Warman Bolesław, Cicha 3.
Wyszyński Aleksander, Początkowska 1.
Xiężopolski Antoni, 3 Maja 8.
Grymiński Stefan, Kapucyńsk. 2

Apteki:

Barszczewski i Kocowski, Kr. Przedm. 45,
Bołdok, Foksal 32.
Chrzanowski i S-ka, Krakow.-Przedm. 14.
Czerwiński i SS. Pliszczyński, Krak.-Przedm. 5.
Kaźmierski i Waszkiewicz, Kowalska 16.
Pryliński, Namiestnikow. 27.
Semadeni i S-ka, Rynek 2.
Stecki i Haberlau, Kr.-Prz. 29.

Akuszerka.

Wakuła, Szewska 11.

Składy materjałów aptecznych.

Banasiewicz i Karpiłowicz, ul. Nowa 3.
Bernatowicz, Kr.-Przedm. 17.
A. Kołton, Wieniawa Kr. Leszczyńskiego 59.
Księżycki, Foksal 20.
Magierski i Turczynowicz, Kr. Przedm. 27.

Bank Handlowy w Warszawie Oddział w Lublinie.

Kapucyńska 3, dom własny.

Bank Handlowy w Łodzi Oddział w Lublinie.

Krak.-Przedm. 62 dom własny.

Bank Ziemiański w Warszawie, Agentura Lubelska.

Krak.-Przedm. Gmach Tow. Kred. Ziemskiego.

Bank Krajowy i Bank Przemysłowy Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Krakowskie-Przedmieście 60.

Bank Ziemi Polskiej.

Krakowskie-Przedm. 58.

Galicyjski Ziemski Bank Kredytowy Filja w Lublinie.

Kr.-Przedm. róg Początkow.

Biuro ogłoszeń i prenumeraty.

„Reklama" Kościuszki 8.

Biura elektrotechniczne:

A. Jaworski, Kościuszki 5.
P. Podgórski, Kościuszki 7.
J. Zielony, Kapucyńska 5.

Biura ubezpieczeń:

Sadzikowski, Ewangelicka 8.
St. Różański, 3 go Maja 18.
W. Cholewiński 3-go Maja 12.

Biura i składy techniczne i budowlane.

A. Kuczyński, Kr.-Przedm 58.
St. Różański, ul. 3 Maja 18.
M. Szpikowski, Namiestn. 25.
S. Gradel, Cicha 3.

Biura handlowe:

J. Zejdler, Szopena 3.
W. Stanisławski, Kr.-Przed 46.

Biura ekspedycyjno przewozowe:

S. Miński, Krak.-Przedm. 7.
B-cia Wroncberg i Ossias Balicer, Królewska 8.

Biblioteka Publiczna im. Łopacińskiego.

Jezuicka, w gmachu po-Dominikańskim.

Cukiernie i wyroby cukiernicze.

W. Rutkowski, Krak.-Przedmieście 56.
Staręgowski i Rozmus, Krak.-Przedm 39.

Czytelnie.

Lubelska, Bernardyńska 14.
„Nowości" 3 Maja 10.

Dentyści:

Cholewa, Kapucyńska 3.
Narzymski, Krak.-Przedm. 56.
Ogiński, Krak.-Przedm. 66.
Oppenheym Jan i Stefanja, Tadeusza Kościuszki 1.

Drukarnie i litografie:

Drue, Hotel Europejski.
Dżał, Kołłątaja 3.
Jarzyński, Plac Bernardyński.
Kossakowska, Kr.-Przedm. 10.
Rozdoba, Krak.-Przedm. 25.
Pietrzykowski, Tadeusza Kościuszki 4.
Popiela, Krak.-Przedm. 60.
Ziemi Lubelskiej, Kościusz. 8.

Dyrekcje Kredytowe:

Miejska, Powiatowa 7.
Ziemska, Krak.-Przedm. 41.

Fabryki maszyn:

Mastalerz i Kegel, Przemysł.
Łuszczewski, Zamojska 28.

Fabryka stempli kauczukowych.

St. Dżał, Kołłątaja 3.

Fabryka konserw i przetworów owocowych.

Rury Jezuickie. Sklep Bernardyńska 10.

Fabryka powozów i bryczek.

S. Gąsiorowski, Początkow. 3.

Fabryka wag.

Chrzanowski, Kulczycki i Osiemlak, Bychawska 75.

Fryzjerskie i perukarskie zakłady.

Edward, Krak.-Przedm. 58.
Borkowski, Krak.-Przedm. 54. (osobne salony dla pań i panów).

Galanterja i bielizna.

L. Prawecki, Hotel Europejski.
K. Budzyńska, Tad. Kośc. 1.
Z. Majewska, Kr.-Przedm. 52.
A. Skawińska, „ 68.
A. Rybicki, „ 2.
E. Stankiewicz, „ 27.
M. Szczerbik, Królewska 15.
„Praca" Tow. Wspól. Hotel Eur. obok Corsa.

Introligatorzy:

Augustyński, Bernardyńska 2.
Kossakowska, Kr.-Przedm. 10.

Jubilerzy:

Kalicki A., Krak.-Przedm.
Krokowski, Krak.-Przedm.
Mersz, Kapucyńska 2.

Kancelarje urzędników stanu cywilnego wyznania Rz.-Katolickiego.

Parafji Katedralnej, przy kościele św. Jana (Katedraln.).
Parafji Bernardyńskiej przy kościele Nawróc. św. Piotra i Pawła (po-Bernardyński).
Parafji św. Mikołaja przy kościele na Czwartku.
Wyznania Ewangielickiego, Ogrodowa 4.
Wyznania Mojżeszowego, Magistrat.

Kasa Przemysłowców.

Krakow.-Przedm. 56.

Konsystorz Rz.-Katolicki.

Podwal 1.

Kapelusze męskie i czapki.

Januszewski, Kapucyńska 5.

Księgarnie:

Cholewińska Kr.-Przedm. 10.
Gebethner i Wolff, Krakow.-Przedm. 36.
Wierzbicki, Foksal. 15.
Kestenberg, Krak.-Przedm. 54.
Majewski, Krak.-Przedm. 17.
Naramowski, Plac Króla Łokietka 6.
Zembrzuska, Krak.-Przedm. 49.

Labolatorjum Hygieniczne Miejskie.

Rynek 1. (Trybunał).

Lampy i naczynia kuchenne.

Zarębski, Krak.-Przedm. 20.
Bazar Polski, Kościuszki 1.
Wygoda Gospodarska, Kapucyńska 1.

Magistrat m. Lublina.

Krak.-Przedm. 1.

Materjały piśmienne.

Bazar Szkolny Kr.-Przedm. 49.
Cholewińska, Kr.-Przedm. 30.
Kossakowska, Kr.-Przedm. 10.
Majewska, „ 52.
S. i M. Kestenberg Krakowskie-Przedm. 54.

Masarskie wyroby.

Krzyżanowski, Kr.-Przedm. 48.

Mydła i świece.

Scholtz, Ś-to Duska 2.

Optyczne i Chirurgiczne narzędzia.

Milewski, Krak.-Przedm. 6.

Owocowe drzewka.

W. Piasecki, Lubartowska 670/760 za rogatką.

Obuwia magazyny.

Kozłowski, Królewska 11.
Kuropatwa, Krak.-Przedm.
Kwietniewski, Kr.-Przedm. 23.
Miedniczuk, Początkowska 2.
Warsztaty Stow. Chrześcijań. Zamojska 4.
M. Wróbel Namiestnikow. 26.

Pozłotniczo-dekoracyjna pracownia.

Modzelewski, Bernardyńska 13.

Pralnie chemiczne.

Łabędzki Ś-to-Duska.
Filja Krak.-Przedm. 48.

Przybory myśliwskie.

E. Stankiewicz Kr-Przedm. 27.

Pończochy i trykotarze.

M. Szczerbik, Królewska 19.
A. Rybicki, Krak.-Przedm. 12.
M. Zembrzuska, Tadeusza Kościuszki 3.

Pilnikarski Zakład.

Łukasik, Zamojska 33.

Piekarnie.

W. Beer, Zamojska 12.
Związku Robotn. Chrześcjan. Krak.-Przedm. 7.

Rękawiczek pracownia.

Prawecki, hotel Europejski.

Restauracje.

Belle-vue Krak.-Przedm. 36.
Banaszek, Plac Króla Łokietka 3 (róg Koziej).
Dłubak, Hotel Victoria.
Zagożdżon, Kapucyńska 5.
Zwoliński, Krak.-Przedm. 32.

Śniadania, obiady i kolacje, ul. 3-go Maja.
„Versal", Szpitalna 10.

Skład Skór.

E. Leonowicz, Ś-to Duska 18.

Szpitale.

Jana Bożego, Bonifraterska 18.
Św. Józefa, Radziwiłłowska 9.
Św. Wincentego, Początkowska 16.
Dla Dzieci, Początkowska 9.
Starozakonnych, Lubartowska 47.
Wojskowy, Szpitalna 1.
Czerwonego Krzyża, Lubartowska.

Towary kolonialne i wina.

Ignaszewski W., Kr.-Przed. 12.
Romanowski Z., Krak.-Przedmieście 46.

Towarzystwo Dobroczynności.

Kancelarja, Krak.-Przedm. 39.

T-wo Lekarskie.

Jezuicka 2.

Handlowo-Przemysłowe T-wo Wzajemnego Kredytu dla drobnego przemysłu i handlu.

Krak.-Przedm. 27.

I-e Tow. Pożyczk.-Oszczędn.

Krak.-Przedm 46.

4-e Tow. Pożycz.-Oszczędn. „Produkcyjne".

Kapucyńska 2.

Tow. Pożyczk.-Oszczędnościowe robotników Chrześcian.

Krak.-Przedm. 7.

Towarzystwo rolnicze.

Szpitalna 16.

Tow. Handlowców.

Gmach Teatru Wielkiego.

Tow. Muzyczne.

Gmach Teatru Wielkiego.

Lub. Handl. Przemysł. Tow. Wzajemnego Kredytu.

Krak.-Przedm. 27.

T-wo Wzaj. Pomocy rzemieślników i handlujących m. Lublina.

Królewska 15.

Tow. Wzajemnego Kredytu.

Krak.-Przedm. 49.

Tow. Przyjaciół uczącej się młodzieży.

Gmach Szkoły Handlowej, Bernardyńska.

Ubiory damskie i kapelusze.

L. Kłossowska, Krak.-Przedmieście 47.

A. Lew, Królewska 1.

A, Rybicki, Krak.-Przedm. 2.

S. Majewska, Krakow.-Przedmieście 54.

Tow. współdz. „Praca" Hotel Europejski.

Anna, Furmańska 10.

M. Szczerbik, Królewska 19.

Weterynarze:

Witold Stodolnicki, Krakow.-Przedmieście 28.

Zabawki i Galanterja.

Cholewińska, Krak.-Przedm. Hotel Angielski.

Skawińska, Krak.-Przedm. 68.

Zakłady stolarskie,

A. Lipiński, Krak.-Przedm. 47.

J. Michalczuk, Zamojska 18.

Zakłady malarskie.

St. Kalinowski, Zielona 5.

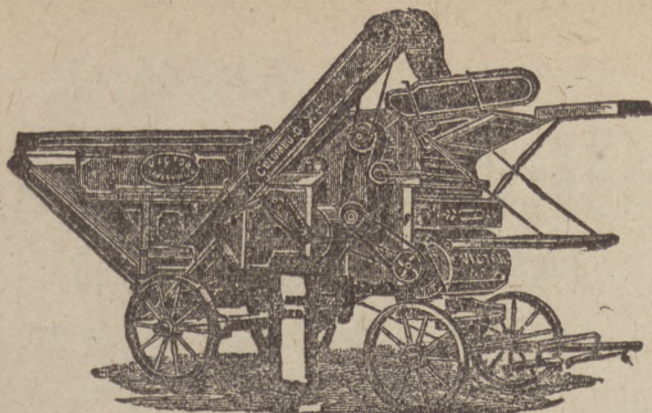

Dział ogłoszeń

zebranych przez Biuro „Reklama".

SPIS RZECZY.

DZIAŁ LITERACKI.

DZIAŁ INFORMACYJNY.

